

Vlaams
Parlement

ingediend op **1576** (2017-2018) – Nr. 1
30 april 2018 (2017-2018)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met de kaderovereenkomst tussen
de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds,
en Australië, anderzijds,
ondertekend te Manila op 7 augustus 2017

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet.....	13
Advies van de Raad van State	17
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	27
Ontwerp van decreet.....	33
Bijlage: Nederlandse tekst van de kaderovereenkomst	37

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemene toelichting**1. Samenvatting**

De voorliggende overeenkomst is een traditionele algemene kaderovereenkomst die drie aspecten behelst, met name het politieke, het economische en de samenwerking in verschillende andere domeinen.

Deze kaderovereenkomst tussen de Europese Unie (EU) en Australië dient de nieuwe juridische basis te worden van de relaties tussen de verschillende partijen.

Dit ontwerp van instemmingsdecreet kadert in de strategische doelstelling 'Vlaanderen maakt deel uit van een slagkrachtige EU' uit de beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking.

2. Situering**2.1. De relaties tussen de Europese Unie, Vlaanderen en Australië***De Europese Unie*

Australië heeft nauwe en sterke historische en traditionele banden met Europa. De Australische bevolking bestaat naast de Aboriginals vooral uit Europese inwijkelingen.

De EU en Australië hebben een jarenlange coöperatieve relatie in diverse gebieden ontwikkeld op basis van hun gezamenlijke verklaring van 1997 over de betrekkingen en van een aantal bilaterale sectorale overeenkomsten. Het kader van het EU-Australië-partnerschap van 29 oktober 2008 vormt een solide basis voor de bilaterale betrekkingen. Het partnerschapskader is een actiegeoriënteerd document met de nadruk op de praktische samenwerking.

Australië is een belangrijke economische en commerciële partner voor de EU. Australië was in 2016 de derde grootste handelspartner (na China en Japan) voor de EU. De EU-goederenexport naar Australië omvat voornamelijk voertuigen en machines, maar er is ook een handelsoverschot in de agrovoedingssector. De Australische export naar de EU omvat vooral mineralen en landbouwproducten.

Op 15 november 2015 verklaarden de leiders van de EU en Australië zich akkoord om de werkzaamheden aan te vatten met het oog op het opstarten van onderhandelingen over een vrijhandelsakkoord. De besprekingen over de ontwerpmandaten voor de opening van de onderhandelingen met Australië en Nieuw-Zeeland over vrijhandel werden intussen opgestart.

Vlaanderen

Tijdens de Eerste Wereldoorlog vochten meer dan 300.000 Australiërs mee met de geallieerde troepen. Van de 60.000 gesneuvelden liggen er tussen 12.000 en 15.000 begraven in België. Twee derde heeft een geïdentificeerd graf in de omgeving van Ieper. De namen van andere slachtoffers staan op de Ieperse Menenpoort. Het aantal omgekomen Australiërs is het hoogste van alle troepen van het Britse Gemenebest. In Australië heeft de herdenking van de Eerste Wereldoorlog een breed draagvlak. Het nationalisme werd er tijdens de Slag om Passendale aangewakkerd. Dit alles heeft geleid tot de natievorming. Australiërs gaan er nog steeds vanuit dat hun nationaal bewustzijn voortkomt uit de Eerste Wereldoorlog.

De helden die hiervoor gezorgd hebben liggen in Vlaanderen begraven. Dit is een belangrijke factor bij het herdenken van de Eerste Wereldoorlog en bij de herinnering aan Vlaanderen.

Ook in de Tweede Wereldoorlog vochten ongeveer een miljoen Australiërs. Zowel mannen als vrouwen leverden strijd tegen Duitsland en Italië in Europa, het Middellandse Zeegebied en Noord-Afrika, enerzijds, en tegen Japan in Zuidoost-Azië en het gebied van de Stille Oceaan, anderzijds.

Vlaanderen heeft op 22 april 2009 een overeenkomst gesloten met Australië inzake samenwerking op het vlak van de gezamenlijke geschiedenis van de Wereldoorlogen van de twintigste eeuw.

Op het vlak van buitenlandse handel bekleedde Australië in 2016 de 30e plaats op de lijst van Vlaamse exportbestemmingen met een totale uitvoer van ongeveer 1,54 miljard euro. De Vlaamse import uit Australië bedroeg in 2016 ongeveer 605,9 miljoen euro, wat goed was voor een 48e plaats.

2.2. Schets van het partnerland

Algemeen

Australië, officieel het Gemenebest Australië (Commonwealth of Australia), bestaat uit het Australische vasteland en een groot aantal eilanden in de Indische en Grote Oceaan, waarvan Tasmanië het grootste is. Het ligt ten noordwesten van Nieuw-Zeeland en ten zuiden van Indonesië, Oost-Timor en Papoea-Nieuw-Guinea.

Het Gemenebest Australië werd in 1901 onafhankelijk van het Verenigd Koninkrijk, maar bleef een constitutionele monarchie met de Britse vorst of vorstin als staatshoofd. Daarnaast is Australië ook een federale staat en een parlementaire democratie. Koningin Elizabeth II is het staatshoofd. Zij wordt vertegenwoordigd door de gouverneur-generaal van Australië, die door de Kroon wordt aangesteld op advies van de Australische eerste minister. De huidige eerste minister is Malcolm Turnbull.

Economische gegevens

Australië beschikt over de 13e grootste economie ter wereld. Australië blijft immers systematisch in de hoogste regionen van de OESO-lijst van de sterkst ontwikkelde economieën (OESO: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling). Het heeft een vrijemarkteconomie, die wordt gedomineerd door de dienstensector. Verder is Australië de vierde grootste producent en de grootste exporteur van steenkool ter wereld. Over een paar jaar is Australië de grootste aardgasproducent ter wereld.

Buitenlands beleid

Australië is lid van de Verenigde Naties, de G20, het Gemenebest van Naties, de OESO en de World Trade Organization (WTO). Daarnaast is Australië partner in het Trans-Pacific Partnership (TPP), een vrijhandelsakkoord onderhandeld tussen de NAFTA-landen (VS, Canada en Mexico) en negen andere landen rond de Stille Oceaan. Hoewel de Amerikaanse president een executive order tekende waarmee de VS zich terugtrok uit het TPP-akkoord, worden diplomatieke demarches ondernomen om toch door te gaan met dit verdrag met elf staten waarbij enkel technische aanpassingen zouden worden doorgevoerd. Het behoudt zijn waarde aangezien belangrijke landen overeenstemming konden vinden in regels over de internationale handel.

3. Inhoud

De voorliggende overeenkomst is een traditionele algemene kaderovereenkomst die drie traditionele aspecten behelst, met name het politieke, het economische en de samenwerking in verschillende andere domeinen. Deze kaderovereenkomst tussen de EU en Australië dient de nieuwe juridische basis te worden van de relaties tussen de verschillende partijen.

Deze kaderovereenkomst zorgt voor een sterke basis voor de verdere ontwikkeling van onder meer de samenwerking op het vlak van het buitenlands en veiligheidsbeleid, duurzame ontwikkeling, hulpverlening, economische en handelskwesties, justitie, onderzoek en innovatie, onderwijs en cultuur, en mondiale uitdagingen.

De voorliggende overeenkomst volgt in belangrijke mate de inhoud van de kaderakkoorden die met gelijkaardige partners werden afgesloten, met name Zuid-Korea, Canada en Nieuw-Zeeland. Het kaderakkoord tussen de EU en Zuid-Korea is in werking getreden op 1 juni 2014. De akkoorden met Canada en Nieuw-Zeeland werden reeds ondertekend. De Vlaamse instemmingsprocedure voor beide akkoorden werd inmiddels afgerond met de decreten van 20 oktober 2017. Met Japan lopen de onderhandelingen over een gelijkaardig akkoord nog.

4. Procedureverloop

4.1. Totstandkoming

In 2008 sloot de EU een niet-bindend partnerschapskader met Australië. Dit kader werd in 2009 geüpdatet. De voorliggende kaderovereenkomst zal het partnerschapskader van 2008, zoals herzien in 2009, actualiseren en vervangen.

In het kader van de post-Lissabonstrategie was een verdere verbetering van de relatie tussen de EU en Australië wenselijk. Australië toonde interesse in het aangaan van een juridisch bindende relatie met de EU in de vorm van een kaderovereenkomst.

Op 31 oktober 2011 gingen de onderhandelingen van start. Een ontwerp van kaderovereenkomst werd geparafeerd op 5 maart 2015 in Canberra.

4.2. Gemengd karakter en ondertekening

Tijdens zijn vergadering d.d. 8 mei 2015 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter van de overeenkomst vast. Zowel de federale overheid als de gewesten, de gemeenschappen, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest oefenen hun bevoegdheden uit. In zijn brief van 21 september 2015 deelde de voorzitter van de ICBB aan de minister-president van de Vlaamse Regering mee dat geen enkel bezwaar werd geformuleerd, zodat het verslag definitief is goedgekeurd.

De WGV besliste ook de overeenkomst te laten ondertekenen volgens formule 3 van de ICBB, dit wil zeggen één enkele handtekening in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van al de betrokken overheden onder de handtekening. Dit is de gebruikelijke formule voor de ondertekening door België van verdragen tussen de EU en derde landen.

4.3. Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

De Raad van State, afdeling Wetgeving, bracht advies uit op 22 januari 2018 met kenmerk 62.626/VR.

a. Vermelding van de Franse Gemeenschapscommissie

De Raad van State stelt, in lijn met eerdere adviezen, dat het beter was geweest om de Franse Gemeenschapscommissie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (FGC) op te nemen in de vermelding van al de bevoegde overheden.

De stelling dat de FGC bij de ondertekening van gemengde verdragen zou moeten worden vermeld, berust niet op een juridische grond maar op een opportuniteitsoverweging. De grondslag van de vermelding van de gemeenschappen en de gewesten in de aanhef van gemengde verdragen is immers het samenwerkingsakkoord Gemengde Verdragen van 8 maart 1994 en de op grond daarvan in de ICBB uitgewerkte ondertekeningsformules. De FGC is evenwel geen partij bij dit samenwerkingsakkoord, en er is geen juridische verplichting om de FGC op dezelfde manier bij de totstandkoming van gemengde verdragen te betrekken als de gemeenschappen en de gewesten.

Artikel 167 van de Grondwet (Gw.) dat bij de totstandkoming van verdragen het beginsel 'in foro interno, in foro externo' huldigt en dat gelijktijdig met artikel 138 Gw. over de decreetgevende bevoegdheid van de FGC werd aangenomen, voorziet niet in een internationale bevoegdheid van de FGC, en de FGC is evenmin partij bij de samenwerkingsakkoorden rond buitenlands beleid. In een deel van de Frans-talige rechtsleer stelt men dat dit een vergetelheid zou zijn van de grondwetgever (R. WITMEUR, *La Commission Communautaire Française: une copie à revoir pour un État fédéral achevé?*, Brussel, Bruylant, 1995, p. 62). De Vlaamse Regering is evenwel van oordeel dat er geen principieel bezwaar bestaat tegen een verschillende benadering door de grondwetgever van de gemeenschappen en de gewesten, die op grond van artikel 1, Gw. de constituerende delen zijn van de federale staat, en een afgeleide instantie zoals de FGC.

Een soortgelijk verschil wordt overigens ook gemaakt voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). Voor de GGC werd immers een aparte regeling getroffen op grond waarvan zij wel per ordonnantie haar instemming betuigt met verdragen die betrekking hebben op persoonsgebonden aangelegenheden, maar geen machtiging tot ondertekening verleent.

Een deel van de rechtsleer analyseert het feit dat in artikel 167 Gw. geen sprake is van verdragsluitende bevoegdheden voor de FGC dan ook terecht als een verschil in behandeling gestoeld op de Grondwet zelf, die dus geen ontoelaatbare discriminatie uitmaakt in vergelijking met de gemeenschappen en gewesten (M. LEROY & A. SCHAUS; "Les relations internationales", in X, *Les réformes institutionnelles de 1993. Vers un fédéralisme achevé?*, Brussel, Bruylant, 1994, p. 40 en verder). In een eerder advies van 1998 maakte de Raad van State zelf overigens al duidelijk dat de betrokkenheid van de FGC bij de totstandkoming van gemengde verdragen niet noodzakelijk op dezelfde manier moet worden geregeld als voor de gemeenschappen en de gewesten.

De Raad spreekt in dat advies over een of andere betrokkenheid ("d'une manière ou d'une autre", advies 22.270/4 van 18 maart 1998). Het feit dat voor de GGC geopteerd is voor een andere vorm van betrokkenheid, waarbij zij geen machtiging dient te verlenen tot ondertekening en niet vermeld wordt onder de Belgische handtekening, toont aan dat er verschillende gradaties van betrokkenheid mogelijk zijn.

De stelling van de Raad dat het tot de rechtszekerheid zou bijdragen wanneer de FGC bij een gemengd verdrag onder de handtekening van België wordt vermeld, kan evenmin worden onderschreven. België is immers als staat partij bij een gemengd verdrag en ook internationaal aansprakelijk voor de naleving ervan. De gemeenschappen, gewesten en gemeenschapscommissies zijn geen zelfstandige partijen bij het gemengde verdrag in kwestie, maar komen, gelet op hun autonomie, tussen in de totstandkomings- en instemmingsprocedure. Het is evenwel de Koning die de gemengde verdragen namens België als geheel op internationaal vlak bekrachtigt (artikel 12 en 13 van het samenwerkingsakkoord Gemengde Verdragen van 8 maart 1994). De vermelding van de gemeenschappen en gewesten in de aanhef van een gemengd verdrag maakt van de gemeenschappen en de gewesten geen afzonderlijke partijen, en dient veeleer het doel van de internationale uitstraling van het federale karakter van de Belgische staat. Het is daarom verantwoord dat deze vermelding enkel betrekking heeft op de gemeenschappen en gewesten, krachtens artikel 1, Gw. de dragers van de federatie, en niet op afgeleide instanties als de gemeenschapscommissies. Er anders over oordelen zou indruisen tegen artikel 1, Gw.

b. Adviesraden

De Raad merkt op dat sinds de opheffing van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV), er geen overkoepelende strategische adviesraad meer is die voor het geheel van de overeenkomst advies kan uitbrengen. Hij vraagt zich af of bijgevolg de verschillende materieel bevoegde adviesraden niet elk wat hun betreft advies moeten uitbrengen over het ontwerp.

De Raad deelt het standpunt niet dat dit soort akkoorden kaderovereenkomsten zijn die op zich geen gevolgen hebben voor de verschillende beleidsdomeinen en dus niet voor advies worden voorgelegd aan een andere adviesraad; aangezien bij het akkoord alleen een mogelijkheid wordt gecreëerd om samenwerking op te zetten.

Ten eerste dient aan de verschillende adviesraden over elk voorontwerp van decreet op hun domein om advies te worden gevraagd, ongeacht het belang van de wijziging. Ten tweede wijst de Raad erop dat de beslissing om een kader voor samenwerking te creëren op zich al een beleidsmatige beslissing is. Dit geldt a fortiori indien, zoals in dit geval, die samenwerking via de Europese Unie wordt georganiseerd en waarbij de verdere beleidsinvloed van de nationale overheden beperkt zal zijn. De Raad van State besluit daarom dat de materieel bevoegde adviesraden alsnog moeten worden geconsulteerd.

Het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen werd alsnog aangevraagd.

c. Multilaterale verdragen

De Raad stelt vast dat de partijen bij de kaderovereenkomst zich verbinden tot samenwerking op verschillende domeinen, waarbij vaak de afspraak om verdere stappen te ondernemen tot bekrachtiging en tenuitvoerlegging van multilaterale verdragen over de betrokken aangelegenheid, de vertrekbasis vormt voor die samenwerking.

Overeenkomstig artikel 6, lid 3, a), van de kaderovereenkomst engageren de partijen zich om "alle noodzakelijke maatregelen te nemen, gericht op ondertekening of bekrachtiging van, of toetreding tot alle relevante internationale instrumenten" inzake de strijd tegen de verspreiding van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen. De Raad merkt op dat België het 'Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons', aangenomen te New York op 7 juli 2017, niet heeft ondertekend.

De Vlaamse Regering antwoordt dat dit tot de bevoegdheden van de federale overheid behoort. Vlaanderen wordt hierover niet geconsulteerd. Wat nucleaire ontwapening betreft en het opslaan van wapens op het grondgebied van het Vlaamse Gewest, onderschrijft de Vlaamse Regering uiteraard het objectief vooropgesteld in het Non-proliferatieverdrag, namelijk de uiteindelijke eliminatie van alle kernwapens in de wereld.

België behoort tot een groep van achttien landen die de zogenaamde progressieve aanpak, een combinatie van wettelijke en niet-wettelijke maatregelen, voorstaat. Minister Reynders heeft zijn standpunt bepaald tijdens een bespreking in de Kamer op 14 december 2016. Hij antwoordde toen onder meer dat België tegen de VN-resolutie inzake onderhandelingen over een kernwapenverbod gestemd heeft, omdat hij gelooft dat een dergelijke maatregel niet zal bijdragen tot de effectieve eliminatie van kernwapens (VN: Verenigde Naties). Zonder de deelname van de kernwapenstaten en zonder een betrouwbaar verificatiemechanisme zal een dergelijk verdrag niet tot de ontmanteling van zelfs één kernwapen leiden, aldus minister Reynders.

Zowel via het bereiken van gemeenschappelijke posities in de EU als via ad-hoc-initiatieven met bereidwillige NAVO-partners, moet België blijven pleiten voor verdere vooruitgang in de vermindering van de bestaande strategische nucleaire arsenalen, conform de resolutie van dit Vlaams Parlement (NAVO: Noord-Atlantische Verdragsorganisatie).

Daarnaast wijst de Raad van State ook op de bekrachtiging door België van het 'Amendement to article 124 of the Rome Statute of the International Criminal Court', gedaan te Den Haag op 26 november 2015.

De Vlaamse Regering antwoordt dat dit tot de bevoegdheid van de federale overheid behoort. Het voorontwerp van wet houdende instemming met het amendement op artikel 124 van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof en de memorie van toelichting bij dit voorontwerp werden door de Werkgroep Wetgeving van de Interministeriële Commissie voor Humanitaire Recht (ICHR) voorbereid. Het administratieve instemmingsdossier wordt door de technisch bevoegde dienst van de FOD Buitenlandse Zaken, de directie Internationaal Publiekrecht, vervolledigd zodat de parlementaire procedure kan ingeleid worden.

d. De Gemengde Commissie

De Raad van State merkt op dat de overeenkomst voorziet in de oprichting van een aantal organen, waaronder de Gemengde Commissie en dat deze beslissingsbevoegdheid hebben. De Raad verwijst hierbij naar het eerder gegeven advies met kenmerk 53.978/VR waarin de Raad aangeeft dat het noodzakelijk is om binnen België ook de nodige procedures op te zetten om de Belgische standpuntbepaling en vertegenwoordiging in deze commissie te regelen. Het huidige samenwerkingsakkoord inzake de vertegenwoordiging in de Raad van de Europese Unie van 8 maart 1994 biedt onvoldoende juridische basis.

Zoals de Raad opmerkt, moeten de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België in de Gemengde Commissie in afwachting van een samenwerkingsakkoord overeenkomstig artikel 92bis, §4bis, tweede lid, BWHI, het voorwerp uitmaken van een overleg tussen de betrokken regeringen (BWHI: bijzondere wet tot hervorming der instellingen).

In de praktijk gebeurt dit in de zogenaamde DGE-coördinatie, voorzien door het voormelde samenwerkingsakkoord inzake de vertegenwoordiging in de Raad van de Europese Unie van 8 maart 1994 (DGE: directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie). De Vlaamse Regering is vragende partij om bij herziening van dit en

andere samenwerkingsakkoorden, die binnen het Overlegcomité aan bod komen, het toepassingsgebied uit te breiden naar hogervermelde organen.

4.4. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

In zijn brief van 19 februari 2018 liet de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) weten geen advies te formuleren vanuit selectiviteitsoverwegingen en omwille van de beperkte beleidsimpact.

II. Toelichting bij de artikelen

In de preambule wordt onder meer gewezen op de nauwe historische, politieke economische en culturele banden tussen de EU en Australië, en de wil om de samenwerking te verdiepen op grond van gemeenschappelijke waarden en tot wederzijds voordeel.

Titel I – Doel en grondslag van de overeenkomst (artikelen 1 en 2)

In deze titel worden de algemene principes en het doel van de samenwerking opgesomd.

Deze overeenkomst heeft tot doel een versterkt partnerschap tussen de partijen op te bouwen, in een kader te voorzien om de samenwerking te faciliteren en te stimuleren op gebieden van wederzijds belang en de samenwerking te bevorderen met het oog op het ontwikkelen van oplossingen voor regionale en mondiale uitdagingen (artikel 1).

Respect voor de democratische beginselen, de mensenrechten, de fundamentele vrijheden en de rechtsstaat vormen een essentieel element van deze overeenkomst. De partijen bevestigen hun verbintenis om duurzame ontwikkeling te bevorderen, samen te werken om het hoofd te bieden aan de gevolgen van de klimaatverandering en de globalisering, en bij te dragen tot het halen van de ontwikkelingsdoelstellingen. De uitvoering van deze overeenkomst berust op de beginselen van dialoog, wederzijds respect, gelijkwaardig partnerschap, consensus en eerbiediging van het internationaal recht.

Titel II – Politieke dialoog en samenwerking inzake buitenlands beleid en veiligheidskwesties (artikelen 3 tot en met 11)

Artikel 3 beschrijft het doel van de politieke dialoog en de manier waarop die dialoog wordt gevoerd.

De partijen delen een engagement van het bevorderen van de essentiële beginselen met betrekking tot democratische waarden, mensenrechten en de rechtsstaat en zullen samenwerken aan en coördineren waar nodig bij de praktische bevordering van deze beginselen (artikel 4).

In deze titel gaat ook aandacht naar crisisbeheersing (artikel 5), de strijd tegen de verspreiding van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvan (artikel 6), het illegaal produceren en verhandelen van handvuurwapens en lichte wapens en andere conventionele wapens (artikel 7), de ernstige misdaden waarmee de internationale gemeenschap wordt geconfronteerd en het Internationaal Strafhof (artikel 8) en de samenwerking in de strijd tegen terrorisme (artikel 9).

De partijen zullen standpunten uitwisselen en samenwerken in regionale en internationale fora en organisaties (artikel 10). Verder erkennen de partijen het belang van samenwerking en de uitwisseling van ideeën over internationale veiligheid en cyberspace (artikel 11).

Titel III – Samenwerking inzake mondiale ontwikkeling en humanitaire hulp (artikelen 12 en 13)

De partijen herbevestigen hun verbintenis om bij te dragen aan een duurzame economische groei en armoedebestrijding, het versterken van de samenwerking inzake internationale ontwikkeling, en de bevordering van de doeltreffendheid van hulp en ontwikkeling, met een bijzondere aandacht voor implementatie op nationaal niveau. Verder beschrijft dit artikel hoe in dit domein kan worden samengewerkt (artikel 12).

Artikel 13 beschrijft de samenwerking op het gebied van de humanitaire hulp.

Titel IV – Samenwerking inzake economische en handelsaangelegenheden (artikelen 14 tot en met 31)

Deze titel heeft aandacht voor de dialoog inzake het economisch beleid. De partijen handhaven de dialoog en stimuleren de uitwisseling van informatie en ervaringen over de macro-economische beleidsmaatregelen en tendensen (artikel 14). De partijen bevorderen de ontwikkeling en de diversificatie van hun onderlinge handel en investeringen. Zij streven naar het bevorderen van de bilaterale handels- en investeringsstromen door het opheffen van handelsbelemmeringen, meer bepaald door het wegnemen van niet-tarifaire belemmeringen en door maatregelen te treffen voor een betere transparantie en naar de ontwikkeling van het multilaterale handelssysteem (artikel 15).

De samenwerking heeft betrekking op investeringen (artikel 16), overheidsopdrachten (artikel 17), technische handelsbelemmeringen (artikel 18), sanitaire en fytosanitaire kwesties en dierenwelzijn (artikel 19), de samenwerking op douanegebied (artikel 20), de bescherming van intellectuele eigendomsrechten (artikel 21), mededingingsbeleid (artikel 22), diensten (artikel 23), financiële diensten (artikel 24), belastingen (artikel 25), transparantie (artikel 26), grondstoffen (artikel 27), de samenwerking tussen bedrijven (artikel 29), het maatschappelijk middenveld (artikel 30) en toerisme (artikel 31).

De partijen bevestigen hun engagement om de ontwikkeling van de internationale handel en investeringen op zodanige wijze te bevorderen dat tot de doelstelling van duurzame ontwikkeling wordt bijgedragen. Zij informeren elkaar over het gevoerde beleid (artikel 28).

Titel V – Samenwerking inzake justitie, vrijheid en veiligheid (artikelen 32 tot en met 40)

Artikelen 32 en 33 behandelen de juridische, justitiële en gerechtelijke samenwerking en de samenwerking inzake rechtshandhaving. Specifieke aandacht wordt gegeven aan de samenwerking op het gebied van de bestrijding van terrorisme, grensoverschrijdende georganiseerde misdaad en corruptie (artikel 34), bij de drugsbestrijding (artikel 35), bij de bestrijding van cybercriminaliteit (artikel 36), bij de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (artikel 37), asiel en migratie (artikel 38), consulaire bescherming (artikel 39) en de bescherming van persoonsgegevens (artikel 40).

Titel VI – Samenwerking op het gebied van onderzoek, innovatie en de informatiematenschap (artikelen 41 en 42)

De partijen komen overeen hun samenwerking te versterken op het gebied van wetenschap, onderzoek en innovatie ter ondersteuning van of aanvulling bij de overeenkomst van 23 februari 1994 inzake de wetenschappelijke en technische samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en Australië (artikel 41).

De partijen erkennen het essentiële belang van informatie- en communicatietechnologieën voor de economische en sociale ontwikkeling. De samenwerking richt zich onder meer op de uitwisseling van standpunten over verschillende aspecten van de informatiemaatschappij, over de koppeling en interoperabiliteit van onderzoeksnetwerken, infrastructuur en diensten voor wetenschappelijke gegevens, over de normalisering, certificering en verspreiding van nieuwe informatie- en communicatietechnologieën, over de beveiligingsvraagstukken en over de internationale roamingkosten (artikel 42).

Titel VII – Samenwerking op het gebied van onderwijs en cultuur (artikelen 43 en 44)

De partijen erkennen de belangrijke bijdrage van onderwijs en opleiding tot het scheppen van kwaliteitsbanen en duurzame groei voor de kenniseconomie (artikel 43).

Artikel 44 gaat over de samenwerking op het gebied van cultuur, de audiovisuele sector en de media. De partijen beogen een nauwere samenwerking in de culturele en creatieve sectoren, teneinde onder meer wederzijds begrip en kennis van hun respectieve culturen te bevorderen. Zij streven naar een bevordering van culturele uitwisselingen en gezamenlijke initiatieven en naar samenwerking in internationale fora zoals de United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) om gemeenschappelijke doelstellingen na te streven en culturele diversiteit te bevorderen.

Titel VIII – Samenwerking op het gebied van duurzame ontwikkeling, energie en vervoer (artikelen 45 tot en met 54)

Diverse samenwerkingsgebieden worden in deze titel behandeld. Voor Vlaanderen is de samenwerking in volgende sectoren van belang:

- milieu en natuurlijke hulpbronnen (artikel 45);
- klimaatverandering (artikel 46);
- energie (artikel 48);
- vervoer (artikel 49);
- landbouw en plattelandsontwikkeling (artikel 50);
- duurzaam bosbeheer (artikel 51);
- maritieme zaken en visserij (artikel 52);
- werkgelegenheid en sociale zaken (artikel 53);
- volksgezondheid (artikel 54).

Een ander samenwerkingsgebied dat in deze titel besproken wordt, is de civiele bescherming, meer bepaald het beperken van de gevolgen van natuurrampen en door de mens veroorzaakte rampen (artikel 47).

Titel IX – Institutioneel kader (artikelen 55 tot en met 57)

Artikel 55 bepaalt de verhouding tot de andere overeenkomsten of regelingen.

De partijen richten een Gemengde Commissie op die zorgt voor de goede werking en uitvoering van de overeenkomst. De Gemengde Commissie zal eenmaal per jaar afwisselend in de Europese Unie en Australië bijeenkomen (artikel 56).

Tot slot bevat artikel 57 de regelingen voor de tenuitvoerlegging en de geschillenbeslechting.

Titel X – Slotbepalingen (artikelen 58 tot en met 64)

Deze titel bevat de gebruikelijke artikelen inzake de definitie van 'partijen' (artikel 58), financiële samenwerking (artikel 59), openbaarmaking van informatie (artikel 60), inwerkingtreding, voorlopige toepassing, looptijd en beëindiging (artikel 61), kennisgevingen (artikel 62), territoriale toepassing (artikel 63) en authentieke teksten (artikel 64).

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

VOORONTWERP VAN DECREET

Voorontwerp van decreet houdende instemming met de kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Australië, anderzijds, ondertekend te Manila op 7 augustus 2017.

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps-en gewestaangelegenheid.

Art. 2. De kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Australië, anderzijds, ondertekend te Manila op 7 augustus 2017 zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 62.626/VR
van 22 januari 2018

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en
het Vlaamse Gewest ‘houdende instemming met de
kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten,
enerzijds, en Australië, anderzijds, ondertekend te Manila op
7 augustus 2017’

Op 7 december 2017 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot vijfenveertig dagen,^(*) een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ‘houdende instemming met de kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Australië, anderzijds, ondertekend te Manila op 7 augustus 2017’.

Het voorontwerp is door de verenigde kamers onderzocht op 16 januari 2018. De verenigde kamers waren samengesteld uit Jacques JAUMOTTE, voorzitter van de Raad van State, Jo BAERT en Martine BAGUET, kamervoorzitters, Jeroen VAN NIEUWENHOVE, Bernard BLERO en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS, Jacques ENGLEBERT, Marianne DONY en Bruno PEETERS, assessoren, en Annemie GOOSSENS en Anne-Catherine VAN GEERSDAELE, griffiers.

Het verslag is uitgebracht door Jean-Luc PAQUET, eerste auditeur, en Dries VAN EECKHOUTTE, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 22 januari 2018.

*

^{*} Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat de termijn van dertig dagen verlengd wordt tot vijfenveertig dagen in het geval waarin het advies gegeven wordt door de verenigde kamers met toepassing van artikel 85*bis*.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest strekt tot het verlenen van instemming met de kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Australië, anderzijds, ondertekend te Manila op 7 augustus 2017 (hierna: de kaderovereenkomst).

Die kaderovereenkomst regelt de samenwerking tussen, enerzijds, de Europese Unie en haar lidstaten en, anderzijds, Australië. Ze bevat voornamelijk kaderbepalingen, die nader moeten worden uitgewerkt en die betrekking hebben op politieke dialoog en samenwerking inzake buitenlands beleid en veiligheidskwesties (titel II van de kaderovereenkomst), samenwerking inzake mondiale ontwikkeling en humanitaire hulp (titel III), samenwerking inzake economische en handelsaangelegenheden (titel IV), samenwerking inzake justitie, vrijheid en veiligheid (titel V), samenwerking op het gebied van onderzoek, innovatie en informatiemaatschappij (titel VI), samenwerking op het gebied van onderwijs en cultuur (titel VII) en samenwerking op het gebied van duurzame ontwikkeling, energie en vervoer (titel VIII).

De verdragspartijen kunnen de kaderovereenkomst aanvullen door specifieke overeenkomsten te sluiten op alle samenwerkingsgebieden die binnen het toepassingsgebied van de kaderovereenkomst vallen (artikel 55 van de kaderovereenkomst).

BEVOEGDHEID

3. De kaderovereenkomst is door de Werkgroep Gemengde Verdragen op 8 mei 2015 terecht als een gemengd verdrag aangemerkt, waarmee zowel de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten, als de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie moeten instemmen.²

4. De kaderovereenkomst is voor het Koninkrijk België ondertekend met vermelding van de volgende formule:

“Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Hetgeen werd bevestigd door de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid (zie de brieven van 21 september 2015 van de voorzitter van de ICCB).

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.”

Deze bewoordingen moeten zo worden opgevat dat ze ook slaan op de Franse Gemeenschapscommissie, aangezien die ter uitvoering van artikel 138 van de Grondwet bevoegdheden van de Franse Gemeenschap uitoefent. Met het oog op de rechtszekerheid was het echter beter geweest dat dit uitdrukkelijk in de aangehaalde formule was vermeld. Hiervoor is een herziening nodig van het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten ‘over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen’ (meer bepaald artikel 8, derde lid, en de erbij horende toelichting) en van de op basis hiervan door de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid op 17 juni 1994 vastgestelde ondertekeningsformules.³

VORMVEREISTEN

5. De gemachtigde verklaarde dat er over de kaderovereenkomst geen adviezen werden ingewonnen van de strategische adviesraden.

Sinds de opheffing van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: SARiV) is er geen overkoepelende strategische adviesraad meer die voor het geheel van de kaderovereenkomst advies kan uitbrengen. De vraag rijst bijgevolg of de verschillende materieel bevoegde adviesraden niet elk wat hun aangelegenheden betreft advies moeten uitbrengen over het ontwerp. De gemachtigde verklaarde daarover het volgende:

“De adviesverlening over internationale verdragen behoorde tot de werkingssfeer van de SARiV. Ten tijde van het bestaan van de Strategische adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) behoorde het tot de praktijk dat [h]ij – hoewel die mogelijkheid bestond – geen advies vroeg aan andere strategische adviesraden. Voorliggende akkoorden zijn kaderovereenkomsten die op zich geen gevolgen hebben voor de verschillende beleidsdomeinen, aangezien bij het akkoord alleen een mogelijkheid wordt gecreëerd om samenwerking op te zetten. Om die reden worden deze instemmingsdecreten niet voor advies aan een andere adviesraad voorgelegd.

Ik verwijs ook naar de eerste principiële goedkeuring op 22 december 2017 door de Vlaamse regering van het voorontwerp van bestuursdecreet. Het voorontwerp van bestuursdecreet schrapt de verplichting tot adviesaanvraag bij de strategische adviesraden voor instemmingsdecreten van internationale verdragen. Het voorontwerp van Bestuursdecreet verduidelijkt wanneer leden van de Vlaamse regering verplicht advies moeten vragen aan strategische adviesraden. Artikel III.94, §2, eerste lid, voorziet: ‘De

³ De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van haar kant behoort niet uitdrukkelijk te worden vermeld, aangezien ze slechts beperkte bevoegdheden heeft op internationaal gebied en ze met name niet bevoegd is om verdragen te sluiten (zie artikel 135 van de Grondwet, artikel 63 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 ‘met betrekking tot de Brusselse Instellingen’ en artikel 16, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’).

leden van de Vlaamse Regering zijn verplicht om advies te vragen aan de strategische adviesraad, die bevoegd is voor de betrokken beleidsmaterie, over een voorontwerp van decreet of een ontwerp van besluit van strategisch belang.’ Art. III.94, §2, laatste zin, voorziet volgende uitzondering: ‘De verplichting, vermeld in het eerste lid, geldt niet voor voorontwerpen van decreet houdende instemming met internationale verdragen.’”

Hiermee kan niet worden ingestemd.

In advies 61.111/VR van 25 april 2017 heeft de afdeling Wetgeving van de Raad van State dienaangaande het volgende opgemerkt:

“In de eerste plaats is ook een decreet tot instemming met een internationale overeenkomst een decreet, en dient aan de verschillende adviesraden over elk voorontwerp van decreet op hun domein om advies te worden gevraagd, ongeacht het belang van de wijziging. In de tweede plaats moet erop worden gewezen dat de beslissing om een kader voor samenwerking te creëren op zich al een beleidsmatige beslissing is, *a fortiori* indien, zoals in dit geval, die samenwerking via de Europese Unie wordt georganiseerd, waarbij de verdere beleidsinvloed van de nationale overheden beperkt zal zijn. Bijgevolg moeten de materieel bevoegde adviesraden alsnog worden geconsulteerd”.⁴

Dit gaat ook op voor het thans voorliggende voorontwerp.

Het voorontwerp van bestuursdecreet, waarnaar de gemachtigde verwijst, doet hieraan geen afbreuk. Het gaat, zoals de gemachtigde erkent, immers om een voorontwerp dat nog niet is aangenomen door het Vlaams Parlement, laat staan dat het van toepassing zou zijn. In lijn met de bestaansreden van de wijzigingen waartoe het voorontwerp van bestuursdecreet strekt – namelijk dat de adviesraden zouden worden ondervraagd op een nuttig moment in de regelgevingsprocedure teneinde de efficiëntie van hun advisering te verhogen⁵ – lijkt het thans voorliggende voorontwerp bovendien eerder het geschikte kader om de strategische adviesraden te vragen naar hun beleidsinzichten inzake de samenwerking met Australië, waarvoor de kaderovereenkomst in het toekomstige rechtskader wil voorzien.

⁴ Adv.RvS 61.111/VR van 25 april 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest van 20 oktober 2017 ‘houdende instemming met de partnerschapsovereenkomst op het gebied van betrekkingen en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Nieuw-Zeeland, anderzijds, ondertekend te Brussel op 5 oktober 2016’, *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1223/1, 23, opmerking 5.

⁵ Waarbij niet wordt uitgesloten dat strategische adviesraden advies verlenen over internationale verdragen. In de memorie van toelichting bij het voorontwerp van bestuursdecreet luidt de verantwoording voor de uitzondering op de raadplegingsplicht voor instemmingsdecreten immers als volgt: “Aangezien internationale verdragen al ondertekend zijn op het moment dat ze ter instemming worden voorgelegd aan het parlement, kunnen ze inhoudelijk niet meer gewijzigd worden en kan dus geen rekening meer gehouden worden met het [advies] van de strategische adviesraad. Dat neemt natuurlijk niet weg dat participatie van strategische adviesraden bij internationale verdragen op een andere manier kan gerealiseerd worden of dat strategische adviesraden op eigen initiatief of op (facultatieve) vraag kunnen adviseren over de impact van de instemming met internationale verdragen.”

ONDERZOEK VAN DE KADEROVEREENKOMST

6.1. De partijen bij de kaderovereenkomst verbinden zich tot samenwerking op verschillende domeinen, waarbij vaak de afspraak om verdere stappen te ondernemen tot bekrachtiging en tenuitvoerlegging van multilaterale verdragen over de betrokken aangelegenheid, de vertrekbasis vormt voor die samenwerking. Hoewel België voor verschillende door de kaderovereenkomst geviseerde aangelegenheden reeds partij is bij die multilaterale verdragen, is dat niet steeds het geval.

Door de instemming met de kaderovereenkomst verbindt België zich er derhalve toe de nodige inspanningen te doen voor de ondertekening, bekrachtiging, tenuitvoerlegging en naleving van een aantal verdragen.

6.2. Zo engageren de partijen zich in artikel 6, lid 3, a), van de kaderovereenkomst om “alle noodzakelijke maatregelen te nemen, gericht op ondertekening of bekrachtiging van, of toetreding tot alle relevante internationale instrumenten” inzake de strijd tegen de verspreiding van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen. België heeft de ‘Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons’, aangenomen te New York op 7 juli 2017, evenwel niet ondertekend.

Het gevolg zal zijn dat door partij te worden bij de thans voorliggende kaderovereenkomst België zich ertoe verbindt om alsnog alle noodzakelijke maatregelen te nemen om partij te worden bij de ‘Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons’.

6.3. Ook rijst in het licht van het engagement in artikel 8, lid 2, a), van de kaderovereenkomst om “stappen te blijven zetten om het Statuut van Rome uit te voeren en de ratificatie en tenuitvoerlegging van verwante instrumenten te overwegen” de vraag naar de bekrachtiging door België van het ‘Amendement to article 124 of the Rome Statute of the International Criminal Court’, gedaan te Den Haag op 26 november 2015. De gemachtigde verklaarde dat de procedure voor de instemming en bekrachtiging van dit amendement spoedig zal worden opgestart:

“Het voorontwerp van wet houdende instemming met het amendement op artikel 124 van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof en de Memorie van toelichting bij dit voorontwerp werden door de ‘Wergroep Wetgeving’ van de Interministeriële Commissie voor humanitaire recht (ICHR) voorbereid. Het administratieve instemmingsdossier wordt door de technisch bevoegde dienst van de Fod Buitenlandse Zaken, de Directie Internationaal Publiek Recht, vervolledigd zodat de parlementaire procedure kan ingeleid worden.”

7. De artikelen 3 en 56 van de kaderovereenkomst voorzien in een politieke dialoog tussen de partijen, waaronder naast overleg, vergaderingen en bezoeken op het niveau van staatshoofden en regeringsleiders, ook overleg, vergaderingen, bezoeken of uitwisselingen op parlementair, ministerieel en ambtelijk niveau, respectievelijk in de oprichting van een Gemengde Commissie, waarin overleg wordt gepleegd om de uitvoering van de kaderovereenkomst te vergemakkelijken, de algemene doelstellingen ervan te bevorderen, en de algemene samenhang van de betrekkingen tussen de Europese Unie en Australië te garanderen.

Gelet op het gemengde karakter van de kaderovereenkomst kunnen die mechanismen van overleg ook betrekking hebben op aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten behoren, zodat bijzondere afspraken zullen moeten worden gemaakt over de vertegenwoordiging en de betrokkenheid van alle overheden bij de standpuntbepaling wanneer die mechanismen worden toegepast.

Met betrekking tot organen die zijn opgericht bij of krachtens een samenwerkingsovereenkomst gesloten door de Europese Unie en haar lidstaten, in dat geval in de vorm van een Gemengd Comité, heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, in advies 53.978/VR van 7 november 2013 het volgende opgemerkt:

“In dit verband moet in herinnering worden gebracht dat het noodzakelijk is om binnen België ook in de nodige procedures te voorzien om de Belgische standpuntbepaling en vertegenwoordiging in het voornoemde Gemengd Comité en het bij artikel 28 opgerichte subcomité te organiseren met respect voor de Belgische bevoegdheidsverdelende regels.

De vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België dienen overeenkomstig artikel 92*bis*, § 4*bis*, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ in een samenwerkingsakkoord te worden geregeld.

De huidige samenwerkingsakkoorden van 8 maart 1994⁶ bieden geen voldoende juridische basis voor deze vertegenwoordiging en standpuntbepaling aangezien ze enkel betrekking hebben op de vertegenwoordiging in de Raad van de Europese Unie. De betrokken samenwerkingsakkoorden kunnen niet zo maar bij analogie worden toegepast, nu het Gemengd Comité weliswaar formeel een exponent is van de externe betrekkingen van de Europese Unie, maar materieel ook uitdrukkelijk voor aangelegenheden bevoegd is die tot de bevoegdheid van de lidstaten behoren⁷, die in de Belgische bevoegdheidsverdeling vervolgens ook behoren tot de (exclusieve) bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten.

Zolang ervoor niet in een voldoende juridische basis bij samenwerkingsakkoord is voorzien, dienen de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België in het Gemengd Comité en in het subcomité overeenkomstig het bepaalde in artikel 92*bis*, § 4*bis*, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 het voorwerp uit te maken van een overleg tussen de betrokken regeringen.”⁸

Weliswaar is het zo dat de coördinatie van de standpuntbepaling van de Europese Unie en haar lidstaten in aangelegenheden die tot de gemengde bevoegdheid van de Europese Unie en haar lidstaten behoren, in de praktijk plaatsvindt binnen de Raad van de Europese Unie,

⁶ Voetnoot 2 van het aangehaalde advies: Samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten ‘met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie’, en samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie ‘met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie’.

⁷ Voetnoot 3 van het aangehaalde advies: Zie artikel 62 van de kaderovereenkomst.

⁸ Adv.RvS 53.978/VR van 7 november 2013 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest van 4 april 2014 ‘houdende instemming met de kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds, ondertekend in Ulaanbaatar op 30 april 2013’, *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2455/1, 37-38, opmerking 3.2.

en dat de coördinatie van de Belgische standpuntbepaling hiervoor plaatsvindt overeenkomstig de regels voor de standpuntbepaling in de Raad.

Niettemin moet erop worden gewezen dat de beslissingen in de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de lidstaten behoren, juridisch gezien niet door de Raad van de Europese Unie worden genomen, maar door de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten in de Raad verenigd. Hoewel dit in de praktijk misschien eerder uitzonderlijk is, is het niet uitgesloten dat lidstaten in aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren, in de organen opgericht bij of krachtens een samenwerkingsovereenkomst, alsnog nationale standpunten innemen.

Het ontbreken van een regeling ter zake overeenkomstig artikel 92*bis*, § 4*bis*, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ kan dan ook tot problemen aanleiding geven. Indien er een consensus zou bestaan tussen de bevoegde overheden om het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten ‘met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie’ in deze aangelegenheden naar analogie toe te passen, dan wordt dit samenwerkingsakkoord het best aangepast om het toepassingsgebied ervan in die zin uit te breiden.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jacques JAUMOTTE

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Advies

Kaderovereenkomst Europese Unie – Australië

Brussel, 19 februari 2018

SERV_20180219_partnerschap_EU_Australië_ADV.docx

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen • Wetstraat 34-36, 1040 Brussel • T +32 2 209 01 11
info@serv.be • www.serv.be

Kaderovereenkomst Europese Unie – Australië

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet houdende instemming met de kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Australië, anderzijds, ondertekend te Manila op 7 augustus 2017

Adviesvrager: Geert Bourgeois - Vlaams Minister-President en Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

Ontvangst adviesvraag: 8 februari 2018

Adviestermijn: 30 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad: 19 februari 2018

Contactpersoon: Ria Van Peer - rvpeer@serv.be

De heer Geert BOURGEOIS
Minister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed
Martelaarsplein 19
1000 BRUSSEL

contactpersoon
Ria Van Peer
rvpeer@serv.be

ons kenmerk
SERV_BR_20180219_kaderovereenkomst_EU-Australië

Brussel
19 februari 2018

Kaderovereenkomst Europese Unie – Australië

Mijnheer de minister-president

Op 8 februari 2018 vroeg u de SERV om advies over bovenvermeld voorontwerp van decreet.
De SERV besliste vanuit selectiviteitsoverwegingen en omwille van de beperkte beleidsimpact om hierover geen advies te formuleren.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Hans Maertens
voorzitter

SERV_20180219_partnerschap_EU_Australië_ADV.docx

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen • Wetstraat 34-36, 1040 Brussel • T +32 2 209 01 11
info@serv.be • www.serv.be

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. De kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Australië, anderzijds, ondertekend te Manila op 7 augustus 2017 zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 20 april 2018.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

BIJLAGE:
Nederlandse tekst van de kaderovereenkomst

KADEROVEREENKOMST
tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Australië, anderzijds

De EUROPESE UNIE, hierna „de Unie” genoemd,

en

HET KONINKRIJK BELGIË,

DE REPUBLIEK BULGARIJE,

DE TSJECHISCHE REPUBLIEK,

HET KONINKRIJK DENEMARKEN,

DE BONDSREPUBLIC DUITSLAND,

DE REPUBLIEK ESTLAND,

IERLAND,

DE HELLEENSE REPUBLIEK,

HET KONINKRIJK SPANJE,

DE FRANSE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK KROATIË,

DE ITALIAANSE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK CYPRUS,

DE REPUBLIEK LETLAND,

DE REPUBLIEK LITOUWEN,

HET GROOTHERTOOGDOM LUXEMBURG,

HONGARIJE,

DE REPUBLIEK MALTA,

HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN,

DE REPUBLIEK OOSTENRIJK,

DE REPUBLIEK POLEN,

DE PORTUGESE REPUBLIEK,

ROEMENIË,

DE REPUBLIEK SLOVENIË,

DE SLOWAAKSE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK FINLAND,

HET KONINKRIJK ZWEDEN,

HET VERENIGD KONINKRIJK VAN GROOT-BRITTANNIË EN NOORD-IERLAND,

lidstaten van de Europese Unie, hierna „de lidstaten” genoemd,

enerzijds, en

AUSTRALIË,

anderzijds,

hierna „de partijen” genoemd,

OVERWEGENDE hun gedeelde waarden en hun nauwe historische, politieke, economische en culturele banden;

INGENOMEN MET de vooruitgang die is geboekt met de ontwikkeling van duurzame en wederzijds tot voordeel strekkende betrekkingen door de goedkeuring van de gezamenlijke verklaring over de betrekkingen tussen de Europese Unie en Australië van 26 juni 1997 en de tenuitvoerlegging van de agenda 2003 voor samenwerking;

ERKENNEND het vernieuwde engagement en de vernieuwde samenwerking tussen Australië en de Unie sinds de ontwikkeling van het op 29 oktober 2008 aangenomen partnerschapskader Australië-Europese Unie;

OPNIEUW BEVESTIGEND hun engagement voor de doelstellingen en beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties („VN-Handvest”) en ter versterking van de rol van de Verenigde Naties („VN”);

OPNIEUW BEVESTIGEND hun engagement voor de democratische beginselen en de rechten van de mens, vastgelegd in de Universele Verklaring van de rechten van de mens en andere toepasselijke internationale mensenrechteninstrumenten, alsmede voor de beginselen van de rechtsstaat en goed bestuur;

BEKLEMTONEND de alomvattende aard van hun betrekkingen en het belang van een coherent kader ter bevordering van de ontwikkeling van deze betrekkingen;

UITDRUKKING GEVEND aan hun gezamenlijke wil om de betrekkingen om te smeden tot een versterkt partnerschap;

BEVESTIGEND hun wens om de onderlinge politieke dialoog en samenwerking te intensiveren en te ontwikkelen;

VASTBESLOTEN de samenwerking op gebieden van wederzijds belang op bilateraal, regionaal en mondiaal niveau en tot wederzijds voordeel te consolideren, te verdiepen en te diversifiëren;

UITDRUKKING GEVEND aan hun engagement om een gunstig klimaat te creëren voor meer bilaterale handel en investeringen;

BEVESTIGEND hun wil om intensiever samen te werken op het gebied van justitie, vrijheid en veiligheid;

ERKENNEND de wederzijdse voordelen van meer samenwerking op het gebied van onderwijs, cultuur, onderzoek en innovatie;

UITDRUKKING GEVEND aan hun wil om duurzame ontwikkeling in economisch, sociaal en milieu-opzicht te bevorderen;

VOORTBOUWEND op de overeenkomsten die zijn gesloten tussen de Unie en Australië, met name inzake wetenschappen, luchtvaartdiensten, wijn, de veiligheid van gerubriceerde informatie, conformiteitsevaluatieprocedures voor industriële producten en de uitwisseling van luchtpassagiersgegevens;

WIJZENDE op het feit dat, als de partijen in het kader van deze overeenkomst specifieke overeenkomsten sluiten op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht, die door de Unie zouden worden gesloten krachtens titel V van het derde deel van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, de bepalingen van dergelijke toekomstige specifieke overeenkomsten niet bindend zijn voor het Verenigd Koninkrijk en/of Ierland, tenzij de Europese Unie, samen met het Verenigd Koninkrijk en/of Ierland wat betreft hun respectieve bilaterale betrekkingen, Australië ervan in kennis heeft gesteld dat het Verenigd Koninkrijk en/of Ierland gebonden zijn door dergelijke toekomstige specifieke overeenkomsten als deel van de Unie, overeenkomstig Protocol nr. 21 betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, dat aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is gehecht. Evenzo zijn latere interne maatregelen van de Unie die met het oog op de uitvoering van deze overeenkomst krachtens voornoemde titel V worden genomen, niet bindend voor het Verenigd Koninkrijk en/of Ierland, tenzij deze laatsten hun wens te kennen hebben gegeven deel te nemen aan deze maatregelen of deze te aanvaarden overeenkomstig Protocol nr. 21. Voorts wijzende op het feit dat dergelijke toekomstige overeenkomsten of dergelijke latere interne maatregelen van de Unie zouden komen te vallen onder Protocol nr. 22 betreffende de positie van Denemarken dat gehecht is aan voornoemde Verdragen.

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

TITEL I

DOEL EN GRONDSLAG VAN DE OVEREENKOMST

Artikel 1

Doel van de overeenkomst

1. Het doel van deze overeenkomst is:
 - a) een sterker partnerschap tussen de partijen te bewerkstelligen;
 - b) een kader te bieden om de samenwerking te faciliteren en te stimuleren op talrijke terreinen van wederzijds belang, en
 - c) de samenwerking te bevorderen om oplossingen te vinden voor regionale en mondiale problemen.
2. In dit verband bevestigen de partijen hun engagement om de politieke dialoog op hoog niveau te intensiveren, en bevestigen zij opnieuw de gedeelde waarden en gemeenschappelijke beginselen die aan de basis liggen van hun bilaterale betrekkingen en die de grondslag vormen voor de samenwerking.

Artikel 2

Grondslag van de samenwerking

1. De partijen komen overeen hun strategische partnerschap te versterken en intensiever samen te werken op bilateraal, regionaal en mondiaal niveau, op basis van gedeelde waarden en gemeenschappelijke belangen.
2. De partijen bevestigen hun gehechtheid aan de democratische beginselen, de mensenrechten, de fundamentele vrijheden en de rechtsstaat. De eerbiediging van de democratische beginselen, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, zoals deze zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de rechten van de mens, het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten en andere internationale mensenrechteninstrumenten die de partijen hebben geratificeerd of waarbij zij zijn toegetreden, en de eerbiediging van het beginsel van de rechtsstaat, liggen ten grondslag aan het binnenlandse en het buitenlandse beleid van beide partijen en zijn een essentieel element van deze overeenkomst.
3. De partijen bevestigen hun absolute steun voor het VN-Handvest en de gedeelde waarden die daarin hun uitdrukking vinden.
4. De partijen bevestigen opnieuw dat zij zich ervoor inzetten duurzame ontwikkeling en economische groei te stimuleren, bij te dragen tot de verwezenlijking van internationaal overeengekomen ontwikkelingsdoelstellingen en samen te werken om wereldwijde milieuproblemen, in het bijzonder klimaatverandering, aan te pakken.
5. De partijen onderstrepen hun beider gehechtheid aan de alomvattende aard van hun bilaterale betrekkingen en de handhaving van de algemene samenhang in dit verband, op basis van deze overeenkomst.
6. De tenuitvoerlegging van deze overeenkomst is gebaseerd op de beginselen van dialoog, wederzijds respect, gelijkwaardig partnerschap, consensus en de eerbiediging van het internationaal recht.

TITEL II

POLITIEKE DIALOOG EN SAMENWERKING INZAKE BUITENLANDS BELEID EN VEILIGHEIDSKWESTIES

Artikel 3

Politieke dialoog

1. De partijen komen overeen hun regelmatige politieke dialoog op te voeren.
2. De politieke dialoog heeft tot doel:
 - a) de ontwikkeling van de bilaterale betrekkingen te bevorderen, en
 - b) de gezamenlijke aanpak van de partijen te versterken en ruimte voor samenwerking te identificeren op het gebied van regionale en mondiale problemen en kwesties.

3. De dialoog tussen de partijen neemt meer bepaald de volgende vormen aan:
- a) overleg, vergaderingen en bezoeken op het niveau van staatshoofden en regeringsleiders, wanneer de partijen dat noodzakelijk achten;
 - b) overleg, vergaderingen en bezoeken op ministerniveau, met inbegrip van overleg op het niveau van de ministers van buitenlandse zaken, en ministeriële vergaderingen over handels- en andere kwesties die door de partijen worden vastgesteld, waarvan het tijdstip en de plaats door de partijen worden bepaald;
 - c) regelmatige vergaderingen van hoge ambtenaren, indien passend geacht over bilaterale kwesties, buitenlands beleid, internationale veiligheid, terrorismebestrijding, handel, ontwikkelingssamenwerking, klimaatverandering en andere door de partijen vastgestelde onderwerpen;
 - d) sectorale dialogen over aangelegenheden van gemeenschappelijk belang, en
 - e) uitwisseling van delegaties en andere contacten tussen het parlement van Australië en het Europees Parlement.

Artikel 4

Engagement voor de democratische beginselen, de mensenrechten en de rechtsstaat

De partijen komen overeen:

- a) essentiële beginselen inzake democratische waarden, de mensenrechten en de rechtsstaat te bevorderen, ook op internationale fora;
- b) samen te werken en hun acties te coördineren, waar passend, ook met derde landen, bij de praktische bevordering van de democratische beginselen, de mensenrechten en de rechtsstaat;
- c) de deelname te stimuleren aan elkaars inspanningen voor de bevordering van de democratie, met inbegrip van regelingen om deelname aan verkiezingswaarnemingsmissies te vergemakkelijken.

Artikel 5

Crisisbeheersing

- 1. De partijen bevestigen opnieuw hun engagement om samen te werken ter bevordering van internationale vrede en stabiliteit.
- 2. Hiertoe onderzoeken de partijen de mogelijkheden om de activiteiten voor crisisbeheersing te coördineren, met inbegrip van mogelijke samenwerking in crisisbeheersingsoperaties.
- 3. De partijen werken samen voor de tenuitvoerlegging van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en Australië tot vaststelling van een kader voor de deelname van Australië aan crisisbeheersingsoperaties van de Europese Unie.

Artikel 6

Bestrijding van de verspreiding van massavernietigingswapens

- 1. De partijen zijn van oordeel dat de verspreiding van massavernietigingswapens en overbrengingsmiddelen daarvoor, onder zowel staten als niet-statelijke actoren, een van de ernstigste bedreigingen voor de internationale stabiliteit en veiligheid vormt.
- 2. De partijen komen overeen samen te werken en bij te dragen tot de bestrijding van de verspreiding van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor, door volledige naleving van hun bestaande verplichtingen op grond van de internationale ontwapenings- en non-proliferatieverdragen en -overeenkomsten en andere relevante overeenkomsten die de partijen hebben geratificeerd of waarbij zij zijn toegetreden. De partijen komen overeen dat deze bepaling een essentieel element van deze overeenkomst vormt.
- 3. De partijen komen bovendien overeen samen te werken en bij te dragen aan de strijd tegen de verspreiding van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor, door:
 - a) alle noodzakelijke maatregelen te nemen, gericht op ondertekening of bekrachtiging van, of toetreding tot alle relevante internationale instrumenten ter zake, naargelang van het geval, en op de volledige uitvoering daarvan, alsook de bevordering van dergelijke instrumenten;

- b) een effectief systeem van nationale uitvoercontroles te handhaven, dat de uitvoer en doorvoer controleert van goederen die betrekking hebben op massavernietigingswapens, dat een controle op eindgebruik als massavernietigingswapen van technologieën voor tweërlei gebruik omvat, en dat effectieve sancties op overtreding van de uitvoercontroles omvat;
 - c) de uitvoering van alle relevante resoluties van de VN-Veiligheidsraad te bevorderen;
 - d) samen te werken op multilaterale fora en voor uitvoercontroleregelingen ter bevordering van de non-proliferatie van massavernietigingswapens;
 - e) samen te werken voor bewustmakingsactiviteiten en deze te coördineren in verband met chemische, biologische, radiologische en nucleaire veiligheid, veiligheid en non-proliferatie en sancties, en
 - f) relevante informatie uit te wisselen over maatregelen die uit hoofde van dit artikel zijn genomen, waar dat passend is en in overeenstemming met hun respectieve bevoegdheden.
4. De partijen komen overeen een regelmatige politieke dialoog te onderhouden ter ondersteuning en consolidatie van deze elementen.

Artikel 7

Handvuurwapens en lichte wapens en andere conventionele wapens

1. De partijen erkennen dat de illegale productie en overdracht van en de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens en munitie daarvoor, alsmede de buitensporige accumulatie, slecht beheer, inadequaat beveiligde voorraden en ongecontroleerde verspreiding ervan een ernstige bedreiging voor de vrede en de internationale veiligheid blijven vormen.
2. De partijen komen overeen hun respectieve verplichtingen om de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens en munitie daarvoor tegen te gaan, in het kader van de bestaande internationale overeenkomsten die door Australië, door de Unie en/of de lidstaten zijn geratificeerd, of waarbij zij zijn toegetreden, en overeenkomstig hun bevoegdheden en de resoluties van de VN-Veiligheidsraad, in acht te nemen en volledig ten uitvoer te leggen.
3. De partijen onderkennen het belang van binnenlandse controlesystemen voor de overdracht van conventionele wapens in overeenstemming met de geldende internationale normen. De partijen onderkennen dat het van belang is die controles op verantwoordelijke wijze toe te passen en aldus bij te dragen tot de internationale en regionale vrede, veiligheid en stabiliteit, en tot het verminderen van menselijk leed, alsmede tot het voorkomen van de omleiding van conventionele wapens.
4. In dit verband verplichten de partijen zich ertoe het Wapenhandelsverdrag volledig uit te voeren en in het kader van het verdrag met elkaar samen te werken, ook wat betreft het bevorderen van de universalisering en de volledige uitvoering ervan door alle VN-lidstaten.
5. De partijen verbinden zich tot samenwerking en coördinatie, complementariteit en synergie van hun inspanningen om de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens en munitie daarvoor tegen te gaan op mondiaal, regionaal, sub-regionaal en nationaal niveau, en de doeltreffende tenuitvoerlegging van wapenembargo's te verzekeren waartoe door de VN-Veiligheidsraad overeenkomstig het VN-Handvest wordt besloten.

Artikel 8

Ernstige misdaden waarmee de internationale gemeenschap wordt geconfronteerd en het Internationaal Strafhof

1. De partijen bevestigen opnieuw dat de ernstigste misdaden die de gehele internationale gemeenschap aangaan, niet ongestraft mogen blijven en dat de effectieve vervolging ervan moet worden gewaarborgd door maatregelen op intern of internationaal niveau, onder meer via het Internationaal Strafhof.
2. De partijen komen overeen samen te werken om de doelstellingen en oogmerken van het Statuut van Rome te bevorderen, en komen daartoe overeen:
- a) stappen te blijven zetten om het Statuut van Rome uit te voeren en de ratificatie en tenuitvoerlegging van verwante instrumenten te overwegen (zoals het Verdrag betreffende de privileges en immuniteiten van het Internationaal Strafhof);

- b) de toetreding van alle landen tot het Statuut van Rome te blijven bevorderen, onder meer door ervaringen met andere staten uit te wisselen betreffende de voor de ratificatie en uitvoering van het Statuut van Rome benodigde maatregelen, en
- c) de integriteit van het Statuut van Rome veilig te stellen door de essentiële beginselen ervan te beschermen, onder meer door af te zien van het aangaan van niet-overleveringsovereenkomsten (zogenaamde „artikel 98-overeenkomsten”) met derde landen en door anderen ook aan te sporen daarvan af te zien.

Artikel 9

Samenwerking ter bestrijding van terrorisme

1. De partijen bevestigen opnieuw het belang van de preventie en de bestrijding van terrorisme met volledige eerbiediging van de rechtsstaat en de mensenrechten en overeenkomstig het toepasselijke internationaal recht, met inbegrip van het VN-Handvest, de internationale terrorismebestrijdingsverdragen, de relevante resoluties van de VN-Veiligheidsraad, het vluchtelingenrecht en het internationale humanitaire recht.
2. Binnen dit kader en rekening houdend met de mondiale strategie voor terrorismebestrijding van de VN, vervat in Resolutie 60/288 van de Algemene Vergadering van de VN van 8 september 2006 en de toetsingen van de uitvoering daarvan, komen de partijen overeen samen te werken voor de preventie en bestrijding van terreurdaden, met name door:
 - a) uitwisseling van informatie over terroristische groepen en de netwerken die hen ondersteunen, overeenkomstig het internationaal en nationaal recht;
 - b) uitwisseling van ideeën over middelen en methoden voor het bestrijden van terrorisme, onder meer op technisch gebied en met betrekking tot opleiding, en uitwisseling van ervaringen op het gebied van terrorismepreventie;
 - c) vaststelling van gebieden voor toekomstige samenwerking, onder meer wat betreft de preventie van rekrutering en radicalisering, de bestrijding van de financiering van terrorisme, en door partnerschappen met derde landen;
 - d) waar het mogelijk en passend is, steunverlening aan regionale initiatieven voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving bij de bestrijding van terrorisme, gebaseerd op de volledige eerbiediging van de mensenrechten en de rechtsstaat;
 - e) samenwerking ter verdieping van de internationale consensus over de bestrijding van terrorisme en het normatieve kader daarvoor, en streven naar overeenstemming over het Alomvattend Verdrag betreffende internationaal terrorisme;
 - f) bevordering van de samenwerking tussen de VN-lidstaten om de mondiale VN-strategie voor terrorismebestrijding met alle passende middelen doeltreffend ten uitvoer te leggen, en
 - g) uitwisseling van beste praktijken betreffende de bescherming van de mensenrechten in het kader van de strijd tegen het terrorisme.
3. De partijen herbevestigen hun engagement om samen te werken, waar passend, om steun voor capaciteitsopbouw inzake terrorismebestrijding aan andere staten te verstrekken die middelen en expertise behoeven om terreuractiviteiten te voorkomen en er op te reageren.
4. De partijen komen overeen nauw samen te werken in het kader van het Mondiaal Forum Terrorismebestrijding en de werkgroepen daarvan.
5. De partijen komen overeen inzake terrorismebestrijding een regelmatige dialoog te onderhouden op ambtenaren-niveau.

Artikel 10

Samenwerking in regionale en internationale organisaties

De partijen verbinden zich ertoe samen te werken door van gedachten te wisselen en waar passend standpunten op elkaar af te stemmen in internationale en regionale organisaties en fora, met inbegrip van de VN en de gespecialiseerde agentschappen ervan, de Wereldhandelsorganisatie (WTO), de G20, de Raad voor financiële stabiliteit (FSB), de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), de Wereldbankgroep en regionale ontwikkelingsbanken, de Ontmoeting Azië-Europa (ASEM), de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), het Regionale Forum van de ASEAN (ARF), het Forum van Stille-Oceaaneilanden (PIF) en het secretariaat van de Pacifische Gemeenschap.

*Artikel 11***Internationale veiligheid en cyberspace**

De partijen erkennen het belang van samenwerking en de uitwisseling van gedachten op het gebied van internationale veiligheid en cyberspace, met inbegrip van gedragsnormen en de toepassing van het internationaal recht in de cyberspace, de ontwikkeling van vertrouwenwekkende maatregelen en capaciteitsopbouw.

TITEL III

SAMENWERKING INZAKE MONDIALE ONTWIKKELING EN HUMANITAIRE HULP

*Artikel 12***Ontwikkeling**

1. De partijen bevestigen opnieuw hun engagement om bij te dragen aan duurzame economische groei en de terugdringing van de armoede, de versterking van de samenwerking voor internationale ontwikkeling en de bevordering van de doeltreffendheid van de steun en de ontwikkeling, met speciale aandacht voor de uitvoering op landenniveau.
2. De partijen erkennen het belang van gezamenlijke inspanningen om de impact, het bereik en de invloed van de ontwikkelingsactiviteiten te vergroten.
3. Hiertoe komen de partijen overeen om:
 - a) regelmatig een beleidsdialoog te voeren over ontwikkelingssamenwerking;
 - b) op regionale en internationale fora gedachten uit te wisselen en, waar passend, standpunten op elkaar af te stemmen inzake ontwikkelingskwesties, ter bevordering van inclusieve en duurzame groei voor menselijke ontwikkeling;
 - c) informatie over hun respectieve ontwikkelingsprogramma's uit te wisselen en, waar passend, hun engagement in de landen te coördineren met het oog op een grotere bijdrage tot duurzame groei en terugdringing van de armoede door de bevordering van synergieën tussen hun programma's, een betere arbeidsverdeling en grotere doeltreffendheid op het terrein, en
 - d) gedelegeerde ontwikkelingssamenwerking ten behoeve van elkaar te ondernemen, waar passend, gebaseerd op regelingen die door de partijen onderling zijn vastgesteld.

*Artikel 13***Humanitaire hulp**

De partijen bevestigen opnieuw hun gemeenschappelijk engagement voor humanitaire hulp en streven ernaar, waar passend, een gecoördineerde respons te bieden.

TITEL IV

SAMENWERKING INZAKE ECONOMISCHE EN HANDELSAANGELEGENHEDEN

*Artikel 14***Dialoog inzake economisch beleid**

De partijen komen overeen de dialoog tussen hun autoriteiten te handhaven en de uitwisseling van informatie en ervaringen over hun respectieve macro-economische beleidsmaatregelen en tendensen te bevorderen, met inbegrip van de uitwisseling van informatie over de coördinatie van het economische beleid in het kader van regionale economische samenwerking en integratie.

*Artikel 15***Dialogo en samenwerking inzake handel en investeringen**

1. De partijen verbinden zich ertoe samen te werken teneinde de voorwaarden te scheppen voor duurzame toename en ontwikkeling van hun onderlinge handel en investeringen.
2. De partijen verbinden zich tot een dialoog op hoog niveau en tot samenwerking op handels- en investeringsgerelateerde gebieden, teneinde bilaterale handels- en investeringsstromen te bevorderen, niet-tarifaire handels- en investeringsbelemmeringen te voorkomen en weg te nemen en het multilaterale handelsstelsel te bevorderen.
3. De dialoog inzake handel en investeringen omvat:
 - a) een jaarlijkse dialoog over handelsbeleid, op hoger-ambtenarenniveau, aangevuld met door de partijen vast te stellen ontmoetingen op ministerniveau over handelskwesties;
 - b) dialogen over de handel in en de afzet van landbouwproducten, en over sanitaire en fytosanitaire kwesties, en
 - c) andere door de partijen vast te stellen sectorale uitwisselingen.
4. De partijen stellen elkaar in kennis van en wisselen van gedachten over de ontwikkeling van de bilaterale en internationale handel, investeringen en handels- en investeringsgerelateerde aspecten van ander beleid, met inbegrip van regelgevingskwesties met een mogelijk gevolg voor de bilaterale handel en investeringen.
5. De partijen wisselen informatie uit over hun beleidsaanpak inzake vrijhandelsovereenkomsten (FTA) en de respectieve FTA-agenda's. Deze overeenkomst vereist noch verhindert de toekomstige onderhandeling en sluiting van een vrijhandelsovereenkomst tussen de partijen ter aanvulling en uitbreiding van de economische bepalingen van deze overeenkomst.
6. De partijen erkennen het belang van de liberalisering van de handel als stimulans voor mondiale economische groei en een op regels gebaseerd multilateraal handelssysteem om dit doel te bereiken, en bevestigen hun engagement om binnen de WTO samen te werken voor verdere liberalisering van de handel.

*Artikel 16***Investeringsen**

De partijen bevorderen een aantrekkelijk en stabiel milieu voor wederzijdse investeringen door middel van dialoog, ten einde:

- a) het wederzijdse begrip en de samenwerking op investeringsgebied te vergroten;
- b) mechanismen te vinden om investeringsstromen te faciliteren, en
- c) stabiele, transparante, niet-discriminatoire en open regels voor investeerders na te streven, zonder afbreuk te doen aan de verbintenissen van de partijen in het kader van preferentiële handelsovereenkomsten en andere internationale verplichtingen.

*Artikel 17***Overheidsopdrachten**

1. De partijen bevestigen opnieuw hun engagement voor een open en transparant kader voor overheidsopdrachten, waarmee overeenkomstig hun internationale verplichtingen een gunstige kosten-batenverhouding, concurrerende markten en niet-discriminatoire aankooppraktijken worden bepleit en aldus de handel tussen de partijen wordt bevorderd.
2. De partijen komen voorts overeen hun overleg, de samenwerking, en de uitwisseling van ervaringen en optimale werkwijzen op het gebied van overheidsopdrachten verder te versterken, bij kwesties van gemeenschappelijk belang, met inbegrip van hun respectieve regelgevende kaders.
3. De partijen komen overeen mogelijkheden te onderzoeken om de toegang tot elkaars markt voor overheidsopdrachten verder te bevorderen en van gedachten te wisselen over maatregelen en praktijken die de onderlinge handel in opdrachten negatief kunnen beïnvloeden.

*Artikel 18***Technische handelsbelemmeringen**

1. De partijen zijn het erover eens dat een grotere compatibiliteit van normen, technische regelingen en conformiteits-beoordelingsprocedures een essentieel element is om de handel te faciliteren.
2. De partijen erkennen hun wederzijds belang om technische handelsbelemmeringen terug te brengen en tot dit doel komen zij overeen samen te werken in het kader van de WTO-Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen en de Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning van conformiteitsbeoordeling, certificaten en markeringen tussen de Europese Gemeenschap en Australië.

*Artikel 19***Sanitaire en fytosanitaire kwesties en dierenwelzijn**

1. De partijen komen overeen hun samenwerking op sanitair en fytosanitair gebied op te voeren ter bescherming van het leven of de gezondheid van mensen, dieren of planten op het grondgebied van de partijen, met inachtneming van de rechten en plichten van de partijen uit hoofde van de WTO-Overeenkomst inzake sanitaire en fytosanitaire maatregelen (SPS-overeenkomst).
2. Binnen het kader van de SPS-overeenkomst en de relevante internationale normen van de Codex Alimentarius, het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten (IPPC) en de Wereldorganisatie voor diergezondheid (OIE) wisselen de partijen informatie uit om hun wederzijdse begrip van hun respectieve SPS-maatregelen te vergroten en de handel tussen de partijen te faciliteren, door middel van:
 - a) regelmatige vergaderingen op passende fora die door de partijen worden vastgesteld, om van gedachten te wisselen over SPS en wetgeving, tenuitvoerlegging, inspectie- en certificeringssystemen en toezichtprocedures in verband met dierenwelzijn, en om problemen met de toepassing van de SPS-maatregelen aan te pakken;
 - b) te streven naar de toepassing van invoervoorschriften op het gehele grondgebied van de uitvoerende partij, met inbegrip van de toepassing van regionalisatiebeginselen;
 - c) conform de SPS-overeenkomst:
 - i) de erkenning van ziekte- of plagenvrije gebieden en gebieden met een lage ziekte- of plagenprevalentie;
 - ii) de verificatie, geheel of gedeeltelijk, van de inspectie- en certificeringssystemen van de autoriteiten van de uitvoerende partij;
 - d) de uitwisseling van informatie over SPS en dierenwelzijnskwesties die een invloed hebben of kunnen hebben op de handel tussen de partijen, zoals noodmaatregelen, opkomende ziekten en plagen, en nieuw beschikbaar wetenschappelijk bewijsmateriaal.
3. De partijen komen overeen samen te werken en informatie uit te wisselen over dierenwelzijnskwesties.
4. De partijen werken tevens samen voor SPS en dierenwelzijnskwesties via relevante multilaterale kaders, met inbegrip van de WTO, de Commissie van de Codex Alimentarius, het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten (IPPC) en de Wereldorganisatie voor diergezondheid (OIE).

*Artikel 20***Douane**

De partijen werken overeenkomstig hun respectieve wetgeving op bilaterale en multilaterale basis samen op douanegebied. Meer bepaald komen zij in dit verband overeen ervaringen uit te wisselen en mogelijkheden te onderzoeken om de douaneprocedures te vereenvoudigen, de transparantie te verzekeren en de samenwerking te verbeteren op gebieden als handelsfacilitering, de veiligheid en zekerheid van de internationale handel en de bestrijding van douanefraude.

*Artikel 21***Intellectuele eigendom**

1. De partijen herbevestigen het belang van hun rechten en plichten in verband met de intellectuele-eigendomsrechten, met inbegrip van auteursrechten en aanverwante rechten, handelsmerken, geografische aanduidingen, industriële ontwerpen, kwekersrecht en octrooien, en de naleving ervan, overeenkomstig de hoogste internationale normen die elke partij in acht neemt.
2. De partijen komen overeen informatie en ervaringen uit te wisselen over intellectuele-eigendomsrechten in verband met het beheer, de bescherming en de naleving van deze rechten via passende vormen van samenwerking.

*Artikel 22***Mededingingsbeleid**

De partijen bevorderen de economische concurrentie door middel van hun mededingingswet- en regelgeving. De partijen komen overeen informatie uit te wisselen over het mededingingsbeleid en aanverwante kwesties en de samenwerking tussen hun mededingingsautoriteiten te intensiveren.

*Artikel 23***Diensten**

De partijen gaan een diepgaande dialoog aan ter bevordering van de bilaterale handel in diensten en de uitwisseling van informatie over hun respectieve regelgeving.

*Artikel 24***Financiële diensten**

Wat financiële diensten betreft, komen de partijen overeen informatie en ervaringen te blijven uitwisselen over hun respectieve toezichts- en regelgevingsklimaat en de samenwerking te versterken met het oog op een verbetering van de systemen voor boekhouding, financiële controle, toezicht en regelgeving voor het bank- en verzekeringswezen en andere onderdelen van de financiële sector.

*Artikel 25***Belastingen**

1. Teneinde de economische activiteiten te versterken en te ontwikkelen, met inachtneming van de noodzaak een passend regelgevingskader te ontwikkelen, erkennen de partijen de beginselen van goed bestuur op fiscaal gebied, met inbegrip van transparantie, informatie-uitwisseling en het vermijden van schadelijke belastingpraktijken, en verbinden zij zich tot de toepassing van die beginselen.
2. Overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden werken de partijen samen, onder meer in de passende internationale fora, voor een betere internationale samenwerking op fiscaal gebied en voor een vergemakkelijking van het innen van de krachtens de wet verschuldigde belastingen, met eerbiediging van de beginselen van goed bestuur als bedoeld in lid 1.

*Artikel 26***Transparantie**

De partijen erkennen het belang van transparantie en een behoorlijke rechtsgang bij het beheer van hun handelsgerelateerde wet- en regelgeving als neergelegd in artikel X van de Algemene Overeenkomst inzake Tarieven en Handel (GATT) van 1994 en artikel III van de Algemene Overeenkomst betreffende de handel in diensten (GATS), en tot dit doel komen zij overeen hun samenwerking op te voeren en informatie uit te wisselen om de regelgevingskwaliteit en -efficiëntie en de beginselen van goed administratief gedrag te bevorderen.

*Artikel 27***Grondstoffen**

1. De partijen erkennen dat een transparante, marktgebaseerde aanpak de beste manier is om een gunstig klimaat te scheppen voor investeringen in de productie van en de handel in grondstoffen en ter bevordering van de efficiënte toewijzing en het efficiënte gebruik ervan.
2. Rekening houdend met hun respectieve economische beleid en doelstellingen en met het oog op de bevordering van de handel, komen de partijen overeen de samenwerking voor kwesties in verband met grondstoffen op te voeren, ter versterking van een op regels gebaseerd mondiaal kader voor handel in grondstoffen en voor meer transparantie van de mondiale markten van grondstoffen.
3. Deze samenwerking kan onder meer de volgende punten omvatten:
 - a) kwesties inzake vraag en aanbod, bilaterale handel en investeringen alsmede belangrijke kwesties in verband met de internationale handel;
 - b) de respectieve regelgevende kaders van de partijen, en
 - c) optimale werkwijzen met betrekking tot de duurzame ontwikkeling van de mijnbouw, met inbegrip van beleid inzake mineralen, ruimtelijke ordening en vergunningsprocedures.
4. De partijen werken samen via een bilaterale dialoog of binnen de relevante plurilaterale fora of internationale instellingen.

*Artikel 28***Handel en duurzame ontwikkeling**

1. De partijen bevestigen opnieuw hun engagement om de ontwikkeling van de internationale handel en investeringen op zodanige wijze te bevorderen dat tot de doelstelling van duurzame ontwikkeling wordt bijgedragen, en om erop toe te zien dat deze doelstelling wordt gerealiseerd op de relevante niveaus van hun handelsbetrekkingen.
2. De partijen erkennen het recht van elke partij om overeenkomstig hun verbintenissen ten aanzien van internationaal erkende normen en overeenkomsten eigen niveaus van binnenlandse milieu- en arbeidsbescherming vast te stellen, en eigen relevante wetgeving en beleidsmaatregelen op dat punt aan te nemen of te wijzigen.
3. De partijen erkennen ook dat dient vermeden te worden handel of investeringen aan te moedigen door de beschermingsniveaus die in de binnenlandse milieu- en arbeidswetgeving worden geboden, te verlagen of een verlaging ervan in het vooruitzicht te stellen.
4. De partijen wisselen informatie en ervaringen uit over hun activiteiten ter bevordering van coherente en elkaar wederzijds versterkende handels-, sociale en milieudoelstellingen, met inbegrip van de aspecten als bedoeld in titel VIII, en voeren de dialoog en de samenwerking op inzake ontwikkelingskwesties die in de context van de handelsbetrekkingen aan de orde kunnen komen.

*Artikel 29***Samenwerking tussen bedrijven**

1. De partijen moedigen sterkere banden tussen bedrijven aan en bevorderen de betrekkingen tussen de overheid en het bedrijfsleven via wederzijdse bezoeken en activiteiten waarbij bedrijven betrokken zijn, onder meer in het kader van de Ontmoeting Azië-Europa (ASEM).
2. Met deze samenwerking wordt meer bepaald een verbetering van het concurrentievermogen van kleine en middelgrote ondernemingen beoogd. Deze samenwerking kan onder meer het volgende omvatten:
 - a) het stimuleren van de overdracht van technologie;
 - b) de uitwisseling van goede werkwijzen in verband met de toegang tot financiering;

- c) de bevordering van maatschappelijk verantwoord ondernemen en verantwoordelijkheid, en
 - d) de ontwikkeling van de bestaande samenwerking inzake normen en conformiteitsbeoordeling.
3. De partijen komen overeen de dialoog en de samenwerking tussen hun bevoegde agentschappen voor handel en investeringen te faciliteren en te ontwikkelen.

Artikel 30

Maatschappelijk middenveld

De partijen moedigen de dialoog aan tussen gouvernementele en niet-gouvernementele organisaties, zoals vakbonden, werkgevers, ondernemersorganisaties en kamers van koophandel en industrie, met het oog op de bevordering van handel en investeringen op gebieden van wederzijds belang.

Artikel 31

Toerisme

De partijen erkennen het belang van het toerisme voor een beter wederzijds begrip en wederzijdse waardering tussen de volkeren van de Unie en Australië, alsmede van de economische voordelen die uit meer toerisme voortvloeien, en komen overeen samen te werken om het toerisme in beide richtingen tussen de Unie en Australië te stimuleren.

TITEL V

SAMENWERKING INZAKE JUSTITIE, VRIJHEID EN VEILIGHEID

Artikel 32

Juridische samenwerking

1. De partijen erkennen het belang van internationaal privaatrecht en juridische en gerechtelijke samenwerking in civiele en handelszaken ten einde een klimaat te scheppen waarbinnen de internationale handel en investeringen en de mobiliteit van personen worden bevorderd. De partijen komen overeen hun samenwerking te versterken, onder meer via de onderhandeling over, de ratificatie en de tenuitvoerlegging van internationale overeenkomsten, zoals die in het kader van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht.
2. De partijen komen overeen arbitrale beslechting van internationale civiele en particuliere handelsgeschillen waar mogelijk te faciliteren en aan te moedigen, overeenkomstig de toepasselijke internationale instrumenten.
3. Wat betreft justitiële samenwerking in strafzaken, bevorderen de partijen de samenwerking voor wederzijdse rechtshulp, op basis van de relevante internationale instrumenten. Waar passend omvat dit toetreding tot en uitvoering van de relevante VN-instrumenten. Waar passend kan dit ook steun omvatten voor de relevante instrumenten van de Raad van Europa, alsook samenwerking tussen de relevante autoriteiten in Australië en Eurojust.

Artikel 33

Samenwerking inzake rechtshandhaving

De partijen komen overeen samenwerking tot stand te brengen tussen autoriteiten, instanties en diensten op het gebied van rechtshandhaving en bij te dragen tot het afwenden en onschadelijk maken van grensoverschrijdende misdaaddreigingen die beide partijen met elkaar gemeen hebben. De samenwerking tussen autoriteiten, instanties en diensten op het gebied van rechtshandhaving kan de vorm aannemen van wederzijdse bijstand bij onderzoeken, uitwisseling van onderzoeksmethoden, gezamenlijke opleiding en bijscholing van rechtshandhavingspersoneel en elk ander door de partijen overeengekomen type gezamenlijke activiteiten en bijstand.

Artikel 34

Bestrijding van terrorisme, grensoverschrijdende georganiseerde misdaad en corruptie

1. De partijen komen overeen samen te werken voor de preventie en bestrijding van terrorisme als bedoeld in artikel 9.
2. De partijen herbevestigen hun engagement om samen te werken voor het voorkomen en bestrijden van georganiseerde economische en financiële misdaad en corruptie, namaak en illegale transacties, door te voldoen aan hun bestaande wederzijdse internationale verplichtingen op dit gebied, onder meer met betrekking tot effectieve samenwerking om beslag te leggen op uit corruptie verkregen vermogensbestanddelen of gelden.
3. Met het oog op het voorkomen, ontdekken, onderzoeken en vervolgen van daden van terrorisme of ernstige grensoverschrijdende misdaden erkennen de partijen het belang van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en Australië inzake de verwerking en overdracht van persoonsgegevens van passagiers (PNR-gegevens) door luchtvaartmaatschappijen aan de Australische douane- en grensbeveiligingsdiensten.
4. De partijen bevorderen de toepassing van het VN-Verdrag tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad en de aanvullende protocollen daarbij, met inbegrip van sterke en doeltreffende evaluatiemechanismen.
5. De partijen bevorderen tevens de toepassing van het VN-Verdrag tegen corruptie, met inbegrip van een sterk evaluatiemechanisme, rekening houdend met de beginselen van transparantie en betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld.

Artikel 35

Drugsbestrijding

1. Binnen hun respectieve bevoegdheden werken de partijen samen met het oog op een evenwichtige en geïntegreerde aanpak ten einde de schade die verdovende middelen aan individuele personen, gezinnen en gemeenschappen aanrichten, zoveel mogelijk te beperken. Beleid en maatregelen inzake verdovende middelen zijn gericht op het versterken van de structuren ter bestrijding van verdovende middelen, de terugdringing van het aanbod van, de handel in en de vraag naar verdovende middelen, waarbij de schadelijke gevolgen voor de gezondheid en de maatschappelijke consequenties van drugsmisbruik worden aangepakt en herstel van drugsverslaving mogelijk wordt gemaakt, alsook op voortgezette samenwerking om op doeltreffende wijze te voorkomen dat chemische precursoren onrechtmatig worden gebruikt voor de productie van drugs en psychotrope stoffen.
2. De partijen werken samen met als doel de ontmanteling van de grensoverschrijdende criminele netwerken die betrokken zijn bij drugshandel, onder meer door de uitwisseling van informatie en inlichtingen, opleiding en de uitwisseling van beste praktijken, met inbegrip van bijzondere opsporingsmethoden. Zij leveren een bijzondere inspanning tegen de infiltratie van criminelen in de legale economie.
3. De partijen werken waar passend samen ten aanzien van het probleem van nieuwe psychoactieve stoffen, onder meer door de uitwisseling van informatie en inlichtingen.

Artikel 36

Bestrijding van cybercriminaliteit

1. De partijen versterken binnen de grenzen van hun verantwoordelijkheid, overeenkomstig hun nationale wetgeving en hun verplichtingen inzake de internationale mensenrechten, door middel van de uitwisseling van informatie en praktische ervaringen, hun samenwerking ter voorkoming en bestrijding van geavanceerde technologische criminaliteit, cybercriminaliteit en elektronische criminaliteit en de verspreiding van illegale content via het internet, onder meer met betrekking tot terroristische activiteiten.
2. De partijen wisselen informatie uit op het gebied van onderwijs en opleiding van onderzoekers van cybercriminaliteit, het onderzoek naar cybercriminaliteit en digitale forensische wetenschap.
3. De partijen bevorderen het Verdrag van Boedapest inzake cybercriminaliteit als de mondiale norm tegen cybercriminaliteit op alle passende niveaus.

*Artikel 37***Bestrijding van witwassen en de financiering van terrorisme**

1. De partijen herbevestigen de noodzaak om samen te werken bij de preventie van het gebruik van hun financiële stelsels voor het witwassen van de opbrengsten van criminele activiteiten, waaronder drugshandel en corruptie, en voor de bestrijding van de financiering van terrorisme. Deze samenwerking strekt zich uit tot inbeslagname van uit misdaden verkregen vermogensbestanddelen of gelden.
2. De partijen wisselen relevante informatie uit in het kader van hun respectieve wetgevingen en voeren passende maatregelen uit voor de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, overeenkomstig de normen van de relevante internationale instanties op dit gebied, zoals de Financial Action Task Force (FATF).

*Artikel 38***Asiel en migratie**

1. De partijen komen overeen de dialoog en de samenwerking inzake migratie, asiel, participatie en diversiteit te intensiveren.
2. De samenwerking kan onder meer de uitwisseling van informatie omvatten over manieren om illegale immigratie, mensensmokkel, mensenhandel, asiel, sociale en economische participatie van migranten, grensbeheer, visa, biometrische gegevens en documentenbeveiliging aan te pakken.
3. De partijen komen overeen samen te werken teneinde illegale migratie te voorkomen en te controleren. Hiertoe geldt het volgende:
 - a) Australië neemt zijn onderdanen over die illegaal op het grondgebied van een lidstaat verblijven, op verzoek van die lidstaat zonder verdere formaliteiten onverwijld;
 - b) elke lidstaat neemt zijn onderdanen over die illegaal op het grondgebied van Australië verblijven, op verzoek van dat land zonder verdere formaliteiten onverwijld, en
 - c) de lidstaten en Australië verstrekken hun onderdanen daartoe de nodige identiteitsdocumenten.
4. De partijen gaan na, op verzoek van een van beide partijen, of de sluiting van een overeenkomst tussen Australië en de Europese Unie inzake overname mogelijk is. In deze overeenkomst worden passende regelingen opgenomen voor de overname van onderdanen van derde landen en staatloze personen.

*Artikel 39***Consulaire bescherming**

1. Australië stemt ermee in dat de diplomatieke en consulaire autoriteiten van vertegenwoordigde lidstaten consulaire bescherming ⁽¹⁾ in Australië kunnen bieden namens andere lidstaten die niet over een toegankelijke permanente vertegenwoordiging in Australië beschikken.
2. De Unie en de lidstaten zijn het erover eens dat de diplomatieke en consulaire autoriteiten van Australië consulaire bescherming namens een derde land kunnen bieden en dat derde landen consulaire bescherming namens Australië in de Unie kunnen bieden op plaatsen waar Australië of het betrokken derde land niet over een toegankelijke permanente vertegenwoordiging beschikken.
3. De leden 1 en 2 hebben tot doel af te zien van de vereisten inzake kennisgeving en toestemming die anders van toepassing zouden zijn.
4. De partijen komen overeen een dialoog over consulaire zaken tussen hun respectieve bevoegde autoriteiten te bevorderen.

⁽¹⁾ Australië kan instemmen met het gebruik van de term „consulaire bescherming” in dit artikel, in plaats van de term „consulaire werkzaamheden”, mits de eerste term de werkzaamheden omvat als bedoeld in artikel 9 van Richtlijn (EU) 2015/637 van de Raad van 20 april 2015 betreffende de coördinatie- en samenwerkingsmaatregelen ter vergemakkelijking van de consulaire bescherming van niet-vertegenwoordigde burgers van de Unie in derde landen en tot intrekking van Besluit 95/553/EG, en mits deze werkzaamheden de verstrekking van noodpaspoorten en/of reisdocumenten omvatten.

Artikel 40

Bescherming van persoonsgegevens

1. De partijen komen overeen samen te werken om te garanderen dat de beschermingsniveaus van persoonsgegevens overeenstemmen met de relevante internationale normen, met inbegrip van de richtsnoeren voor de bescherming van privacy en grensoverschrijdend verkeer van persoonsgegevens van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).
2. De samenwerking inzake de bescherming van persoonsgegevens kan onder meer uitwisseling van informatie en deskundigheid inhouden. Zij kan ook samenwerking tussen de regelgevende instanties omvatten in organen zoals de OESO-werkgroep inzake informatieveiligheid en de Global Privacy Enforcement Network.

TITEL VI

SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN ONDERZOEK, INNOVATIE EN DE INFORMATIEMAATSCHAPPIJ

Artikel 41

Wetenschap, onderzoek en innovatie

1. De partijen komen overeen hun samenwerking op het gebied van de wetenschap, onderzoek en innovatie op te voeren ter ondersteuning van of als aanvulling bij de Overeenkomst inzake wetenschappelijke en technische samenwerking tussen Australië en de Europese Gemeenschap.
2. Met de versterkte samenwerking wordt onder meer het volgende nagestreefd:
 - a) het aanpakken van gemeenschappelijke belangrijke maatschappelijke problemen in Australië en de Unie zoals vastgesteld en overeengekomen door het Gemeenschappelijk Comité voor wetenschappelijke en technologische samenwerking dat is opgericht uit hoofde van artikel 5 van de Overeenkomst inzake wetenschappelijke en technische samenwerking tussen Australië en de Europese Gemeenschap;
 - b) de deelname van een reeks openbare en particuliere innovatie-actoren, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen, om het gebruik van gezamenlijke onderzoeksresultaten te bevorderen en wederzijds voordelige commerciële en/of bredere maatschappelijke resultaten te verwezenlijken;
 - c) verdere uitbreiding van de mate waarin onderzoekers uit Australië en de Unie gebruik kunnen maken van de mogelijkheden van de onderzoeks- en innovatieprogramma's van elke partij, onder meer door:
 - i) omvattende informatie over programma's en deelnamemogelijkheden;
 - ii) tijdige informatie over nieuwe strategische prioriteiten;
 - iii) onderzoek van de mate waarin gebruik kan worden gemaakt van samenwerkingsmechanismen, zoals jumelages, gezamenlijke oproepen en gecoördineerde oproepen, en deze kunnen worden versterkt, en
 - d) nagaan hoe Australië en de Unie kunnen samenwerken om deel te nemen aan een bredere regionale en internationale samenwerking inzake onderzoek en innovatie.
3. De partijen moedigen overeenkomstig hun respectieve wet- en regelgeving de deelname aan van de particuliere en de openbare sector en het maatschappelijk middenveld binnen hun eigen grondgebied aan activiteiten ter bevordering van de samenwerking.
4. De versterkte samenwerking richt zich op alle gebieden van civiel onderzoek en innovatie, met inbegrip van, maar niet beperkt tot:
 - a) de aanpak van maatschappelijke problemen op gebieden van gemeenschappelijk belang en de bevordering van sleuteltechnologieën, met inbegrip van ruimteonderzoek;
 - b) het onderzoek naar infrastructuur, ook e-infrastructuur, en de uitwisseling van informatie over kwesties als de toegang, het beheer, de financiering en de prioriteitsstelling van onderzoeksinfrastructuur, en
 - c) de versterking van de mobiliteit van onderzoekers tussen Australië en de Unie.

Artikel 42

Informatiemaatschappij

1. De partijen erkennen dat informatie- en communicatietechnologieën onmisbare onderdelen van het moderne leven zijn en dat deze van essentieel belang zijn voor de economische en sociale ontwikkeling; zij komen derhalve overeen inzichten uit te wisselen over hun respectieve beleid op dat gebied.
2. De samenwerking op dit gebied kan met name gericht zijn op:
 - a) uitwisseling van inzichten over de verschillende aspecten van de informatiemaatschappij, met name beleid en regelgeving voor elektronische communicatie, waaronder universele dienstverlening, vergunningen en algemene machtigingen, bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens, e-overheid en open bestuur, internetveiligheid en de onafhankelijkheid en efficiëntie van de regulerende autoriteiten;
 - b) koppeling en interoperabiliteit van onderzoeksnetwerken, computerinfrastructuur, en infrastructuur en diensten voor wetenschappelijke gegevens, ook in regionaal verband;
 - c) normalisatie, certificering en verspreiding van nieuwe informatie- en communicatietechnologieën;
 - d) beveiligingsvraagstukken, vertrouwens- en privacy-aspecten van informatie- en communicatietechnologieën en -diensten, waaronder bevordering van de veiligheid online, bestrijding van cybercriminaliteit en van misbruik van informatietechnologie en alle vormen van elektronische media, alsook uitwisselen van informatie, en
 - e) de uitwisseling van standpunten over maatregelen op het gebied van internationale mobiele roamingkosten, onder meer niet-tarifaire handelsbelemmeringen.

TITEL VII

SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN ONDERWIJS EN CULTUUR

Artikel 43

Onderwijs, opleiding en jeugdzaken

1. De partijen erkennen de belangrijke bijdrage van onderwijs en opleiding tot het scheppen van kwaliteitsbanen en duurzame groei voor de kenniseconomie, en erkennen dat zij een gemeenschappelijk belang hebben bij de samenwerking op het gebied van onderwijs, opleiding en daarmee verwante jeugdkwesties.
2. Overeenkomstig hun wederzijdse belangen en de doelstellingen van hun respectieve onderwijsbeleid verbinden de partijen zich ertoe de dialoog EU-Australië over onderwijs en opleidingsbeleid voort te zetten en passende gezamenlijke samenwerkingsactiviteiten te ondersteunen op het gebied van onderwijs, opleiding en jeugd. Deze samenwerking betreft alle onderwijssectoren en kan onder meer de vorm aannemen van:
 - a) samenwerking inzake leermobiliteit van individuele personen door middel van het bevorderen en faciliteren van de uitwisseling van studenten, onderwijzend en administratief personeel van instellingen voor tertiair onderwijs, leerkrachten en jeugdwerkers;
 - b) steun voor gezamenlijke samenwerkingsprojecten van onderwijs- en opleidingsinstellingen in de Unie en Australië, met als doel leerplanontwikkeling, gezamenlijke studieprogramma's en diploma's en de mobiliteit van studenten te bevorderen;
 - c) institutionele samenwerking, banden en partnerschappen ter bevordering van de uitwisseling van ervaringen en expertise, en doeltreffende banden tussen onderwijs, onderzoek en innovatie, en
 - d) ondersteuning van beleidshervormingen via dialoog, studies, conferenties, seminars, werkgroepen, vergelijkingen aan de hand van benchmarks en de uitwisseling van informatie en goede praktijken, vooral met het oog op de processen van Bologna en Kopenhagen en de instrumenten voor transparantie in de Unie.

Artikel 44

Samenwerking op het gebied van cultuur, de audiovisuele sector en de media

1. De partijen komen overeen de samenwerking te bevorderen in de culturele en creatieve sectoren, ter verbetering van, onder andere, het wederzijds begrip en de kennis van elkaars cultuur.
2. De partijen streven ernaar om passende maatregelen te nemen om culturele uitwisselingen te stimuleren en gemeenschappelijke culturele initiatieven uit te voeren, met gebruikmaking van de beschikbare samenwerkingsinstrumenten en -kaders.
3. De partijen streven ernaar om de mobiliteit van culturele werkers en van kunstwerken tussen Australië en de Unie en haar lidstaten te bevorderen.
4. De partijen bevorderen de interculturele dialoog tussen het maatschappelijk middenveld en individuele personen van de partijen.
5. De partijen komen overeen samen te werken, met name via de beleidsdialoog, in relevante internationale fora, zoals de Organisatie van de Verenigde Naties voor onderwijs, wetenschap en cultuur (Unesco), teneinde gemeenschappelijke doeleinden na te streven en culturele diversiteit te bevorderen, onder meer met inachtneming van het Unesco-Verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen.
6. De partijen stimuleren, ondersteunen en vergemakkelijken de uitwisseling, samenwerking en dialoog tussen instellingen en actoren op het gebied van audiovisuele aangelegenheden en media.
7. De partijen komen overeen de culturele samenwerking in het kader van ASEM te ondersteunen, meer bepaald via de activiteiten van de stichting Azië-Europa (ASEF).

TITEL VIII

SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN DUURZAME ONTWIKKELING, ENERGIE EN VERVOER

Artikel 45

Milieu en natuurlijke hulpbronnen

1. De partijen komen overeen dat het noodzakelijk is de natuurlijke rijkdommen en biodiversiteit duurzaam te beschermen, te bewaren en te beheren als basis voor de ontwikkeling van de huidige en toekomstige generaties.
2. De partijen versterken hun samenwerking voor de milieubescherming en nemen milieu-overwegingen in alle sectoren van de samenwerking op, met inbegrip van de internationale en regionale context, meer bepaald wat betreft:
 - a) de handhaving van een dialoog op hoog niveau inzake milieu;
 - b) de deelname aan en de tenuitvoerlegging van multilaterale milieu-overeenkomsten en waar passend het bevorderen van gemeenschappelijke standpunten tussen de partijen over milieukwesties, onder meer door engagement in multilaterale fora;
 - c) de bevordering en de aanmoediging van toegang tot en duurzaam gebruik van genetische hulpmiddelen overeenkomstig de nationale wetgeving en de internationale verdragen die op dit punt van toepassing zijn en die de partijen geratificeerd hebben of waarbij zij partij zijn, en
 - d) de bevordering van uitwisseling van informatie, technische expertise en milieupraktijken op gebieden als:
 - i) de tenuitvoerlegging en de handhaving van milieuwetgeving;
 - ii) efficiënt gebruik van de hulpbronnen en duurzaam verbruik en productie;
 - iii) instandhouding en duurzaam gebruik van biodiversiteit;
 - iv) chemicaliën en afvalbeheer;
 - v) waterbeleid, en
 - vi) bescherming van het kust- en zeemilieu, tegengaan van vervuiling en schade.

*Artikel 46***Klimaatverandering**

1. De partijen erkennen dat de klimaatverandering een gemeenschappelijke mondiale dreiging vormt en dat alle landen actie moeten ondernemen om emissies te verminderen, teneinde de concentraties van broeikasgassen in de atmosfeer te stabiliseren op een niveau waarbij gevaarlijke antropogene verstoring van het klimaatstelsel wordt voorkomen. Binnen de grenzen van hun respectieve bevoegdheden en zonder afbreuk te doen aan de besprekingen over klimaatverandering in andere fora, zoals het Raamverdrag van de VN inzake klimaatverandering (UNFCCC), verbinden de partijen zich ertoe de samenwerking op dit gebied te intensiveren. Deze samenwerking beoogt, zonder zich daartoe te beperken, het volgende:

- a) de bestrijding van de klimaatverandering met als algemeen doel de stabilisering van de concentraties van broeikasgassen in de atmosfeer, rekening houdend met de meest recente wetenschappelijke informatie en de noodzaak van een overgang naar economieën met lage emissies zonder een duurzame economische groei te onderbreken, door middel van landenspecifieke schadebeperkings- en aanpassingsmaatregelen;
- b) de uitwisseling van expertise en informatie met betrekking tot het ontwerp, de tenuitvoerlegging en de ontwikkeling van de respectieve binnenlandse schadebeperkingsaanpak en -maatregelen, met inbegrip van marktgebaseerde mechanismen, waar relevant;
- c) de uitwisseling van expertise en informatie met betrekking tot openbare en particuliere financieringsinstrumenten voor klimaatactie;
- d) de samenwerking inzake onderzoek, ontwikkeling, verspreiding, invoering en overdracht van emissiearme technologieën, teneinde de emissie van broeikasgassen te verminderen en het efficiënte gebruik van hulpbronnen te bevorderen, met instandhouding van de economische groei;
- e) de uitwisseling van ervaring, expertise en optimale werkwijzen, waar passend, voor het toezicht op en de analyse van de gevolgen van broeikasgassen en voor de ontwikkeling van schadebeperkings- en aanpassingsprogramma's en strategieën voor emissiearme ontwikkeling;
- f) steun, waar passend, voor schadebeperkings- en aanpassingsmaatregelen in ontwikkelingslanden;
- g) de samenwerking voor een robuuste en wettelijk bindende internationale klimaatovereenkomst waaraan alle landen gebonden zijn.

2. Tot dit doel komen de partijen overeen een regelmatige dialoog te voeren en samen te werken op politiek, beleids- en technisch niveau, zowel bilateraal als in de relevante plurilaterale en multilaterale fora.

*Artikel 47***Civiele bescherming**

De partijen erkennen de noodzaak om de gevolgen van natuurrampen en door de mens veroorzaakte rampen te beperken. De partijen bevestigen hun gemeenschappelijk engagement voor de bevordering van preventie-, mitigatie-, paraatheids- en responsmaatregelen om de maatschappij en de infrastructuur weerbaarder te maken, en waar passend voor de samenwerking op bilateraal en multilateraal politiek niveau om deze doeleinden te helpen verwezenlijken.

*Artikel 48***Energie**

De partijen erkennen het belang van de energiesector en de rol van een goed-functionerende energiemarkt voor duurzame ontwikkeling en economische groei, hetgeen bijdraagt tot het bereiken van internationaal overeengekomen ontwikkelingsdoelstellingen en het aanpakken van mondiale milieu- en klimaatproblemen, en zij streven ernaar, binnen hun respectieve bevoegdheden, de samenwerking op dit gebied op te voeren met het oog op:

- a) de ontwikkeling van beleid om de energiezekerheid te vergroten;
- b) de bevordering van een mondiale energiemarkt en -investeringen;
- c) de verbetering van het concurrentievermogen;
- d) beter functionerende mondiale energiemarkten;

- e) de uitwisseling van informatie en beleidservaringen via de bestaande multilaterale energiefora;
- f) de bevordering van de ontwikkeling en toepassing van schone, gediversifieerde, kosteneffectieve en duurzame energietechnologieën, met inbegrip van vernieuwbare en emissiearme energietechnologieën;
- g) het komen tot een rationeel energiegebruik, met bijdragen van zowel producenten als consumenten, door energie-efficiëntie te bevorderen bij de productie, het vervoer, de distributie en het eindgebruik van energie, en
- h) de uitwisseling van optimale werkwijzen voor de exploratie en productie van energie.

Artikel 49

Vervoer

1. De partijen streven naar samenwerking op alle relevante terreinen van het vervoersbeleid, met inbegrip van geïntegreerd vervoersbeleid, met het oog op de verbetering van het goederen- en personenverkeer, de bevordering van beveiliging en veiligheid van lucht- en zeevaart, de milieubescherming en de verhoging van de efficiëntie van hun vervoerssystemen.
2. De samenwerking tussen de partijen op dit gebied is gericht op de bevordering van:
 - a) de uitwisseling van informatie over hun respectieve vervoersbeleid en -praktijk, onder meer tijdig advies over voorgestelde wijzigingen aan de regelgeving die beide vervoerssectoren raken;
 - b) de versterking van de luchtvaartbetrekkingen tussen Australië en de Unie, de verbetering van de markttoegang en de investeringsmogelijkheden en de verbreding en verdieping van de samenwerking op het gebied van regelgeving voor de veiligheid van de luchtvaart, de veiligheid en de economische regelgeving van de luchtvervoersindustrie, met het oog op convergentie van de regelgeving en het wegwerken van handelsbelemmeringen, alsook samenwerking inzake luchtverkeersbeheer;
 - c) dialoog en samenwerking met het oog op onbeperkte toegang tot de internationale maritieme markten en handel, gebaseerd op eerlijke concurrentie op een commerciële basis;
 - d) dialoog en samenwerking inzake milieugerelateerde vervoerskwesties;
 - e) dialoog en samenwerking voor een wederzijdse erkenning van rijbewijzen, en
 - f) samenwerking op internationale vervoersfora.

Artikel 50

Landbouw en plattelandontwikkeling

1. De partijen komen overeen samenwerking aan te moedigen op het gebied van landbouw en plattelandontwikkeling.
2. Gebieden waarop samenwerking kan worden overwogen, omvatten onder meer, maar zijn niet beperkt tot, landbouw- en plattelandontwikkelingsbeleid, geografische aanduidingen, diversificatie en herstructurering van de landbouwsector en duurzame landbouw.

Artikel 51

Duurzaam bosbeheer

De partijen komen overeen de samenwerking op nationaal en internationaal niveau te bevorderen inzake duurzaam bosbeheer en daarmee verband houdende beleidsmaatregelen en regelgeving, met inbegrip van maatregelen ter bestrijding van illegale houtkap en gerelateerde handel, alsook de bevordering van goed bestuur op bosgebied.

*Artikel 52***Maritieme zaken en visserij**

1. De partijen intensiveren de dialoog en de samenwerking op gebieden van gemeenschappelijk belang inzake visserij en maritieme zaken. De partijen streven naar een duurzame instandhouding en een duurzaam beheer van de levende mariene hulpbronnen, de uitwisseling van informatie via regionale organisaties voor visserijbeheer en via regelingen, en via multilaterale fora zoals de Voedsel- en Landbouworganisatie van de VN (FAO), de preventie, afschrikking en uitbanning van illegale, niet-gerapporteerde en niet-gereguleerde visserij-activiteiten, de toepassing van op het ecosysteem gebaseerd beheer en de bevordering van samenwerking inzake duurzaamheid op marien en visserijgebied.
2. De partijen werken samen om:
 - a) de ontwikkeling, de uitvoering en de naleving aan te moedigen van doeltreffende maatregelen voor een duurzame instandhouding en een duurzaam beheer van visserijbronnen onder de bevoegdheid van regionale organisaties voor visserijbeheer of regelingen waarbij zij partij zijn;
 - b) multilateraal goed bestuur te garanderen binnen de relevante regionale organisaties voor visserijbeheer wat betreft over grote afstanden trekkende visbestanden in heel hun verspreidingsgebied;
 - c) een geïntegreerde aanpak van maritieme kwesties op internationaal niveau te bevorderen, en
 - d) het toetreden tot regionale organisaties voor visserijbeheer te faciliteren, waar dat nuttig wordt geacht, in gevallen waar één partij lid is en de andere samenwerkende partij.
3. De partijen houden een regelmatige periodieke dialoog in samenhang met andere vergaderingen op het niveau van hogere ambtenaren ter versterking van de dialoog en de samenwerking, alsook ter uitwisseling van informatie en ervaringen op het gebied van visserijbeleid en maritieme kwesties.

*Artikel 53***Werkgelegenheid en sociale zaken**

1. De partijen komen overeen de samenwerking op het gebied van werkgelegenheid en sociale zaken te intensiveren, onder meer in de context van globalisering en demografische veranderingen. Er wordt gestreefd naar bevordering van samenwerking en uitwisseling van informatie en ervaringen inzake werkgelegenheid en arbeidsaangelegenheden. De samenwerking kan de volgende gebieden omvatten: uitwisselingen inzake werkgelegenheidsbeleid, regionale en sociale cohesie, sociale integratie, socialezekerheidsstelsels, arbeidsverhoudingen, levenslange ontwikkeling van vaardigheden, jeugdwerkgelegenheid, gezondheid en veiligheid op het werk, non-discriminatie en gelijkheid, inclusief gendergelijkheid, alsook maatschappelijk verantwoord ondernemen en fatsoenlijk werk.
2. De partijen bevestigen opnieuw dat het noodzakelijk is volledige, productieve werkgelegenheid en fatsoenlijk werk te bevorderen als belangrijk onderdeel van duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding. In dit verband herinneren de partijen aan de Verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) over sociale gerechtigheid voor een eerlijke mondialisering.
3. De partijen bevestigen opnieuw hun engagement om de internationaal erkende arbeidsnormen en sociale normen, zoals die zijn vastgelegd in met name de ILO-verklaring over de fundamentele principes en rechten met betrekking tot werk, te eerbiedigen, te bevorderen en toe te passen.
4. De samenwerking kan onder meer de vorm aannemen van gezamenlijk overeen te komen specifieke programma's, projecten en initiatieven, alsmede dialoog op gebieden van wederzijds belang op bilateraal of multilateraal niveau.

*Artikel 54***Volksgezondheid**

De partijen komen overeen wederzijdse samenwerking en informatie-uitwisseling en de uitwisseling van beleidservaringen aan te moedigen op het gebied van gezondheid en doeltreffende beheersing van grensoverschrijdende gezondheidsproblemen.

TITEL IX

INSTITUTIONEEL KADER

Artikel 55

Andere overeenkomsten of regelingen

1. De partijen kunnen deze overeenkomst aanvullen door sluiting van specifieke overeenkomsten op alle samenwerkingsgebieden die binnen het toepassingsgebied van deze overeenkomst vallen. Dergelijke specifieke overeenkomsten vormen een integrerend onderdeel van de algemene bilaterale betrekkingen zoals die worden geregeld bij deze overeenkomst.
2. Deze overeenkomst heeft geen gevolgen voor en doet geen afbreuk aan de interpretatie of toepassing van andere overeenkomsten tussen de partijen. De bepalingen inzake geschillenbeslechting van deze overeenkomst dienen met name niet ter vervanging van of doen op generlei wijze afbreuk aan de bepalingen inzake geschillenbeslechting van andere overeenkomsten tussen de partijen.
3. De partijen erkennen dat een bijzonder dringend geval als bedoeld in artikel 57, lid 7, eveneens een reden kan zijn voor de schorsing of beëindiging van andere overeenkomsten tussen de partijen. In dergelijke omstandigheden houden de partijen zich aan de bepalingen inzake geschillenbeslechting, schorsing en beëindiging van dergelijke andere overeenkomsten om een eventueel geschil op te lossen.

Artikel 56

Gemengde Commissie

1. De partijen richten hierbij een Gemengde Commissie op die bestaat uit vertegenwoordigers van de partijen.
2. In de Gemengde Commissie wordt overleg gepleegd om de uitvoering van deze overeenkomst te vergemakkelijken, de algemene doelstellingen ervan te bevorderen, en de algemene samenhang van de betrekkingen tussen de EU en Australië te garanderen.
3. De Gemengde Commissie:
 - a) bevordert de effectieve tenuitvoerlegging van deze overeenkomst;
 - b) houdt toezicht op de ontwikkeling van de brede bilaterale betrekkingen tussen de partijen, met inbegrip van overeenkomsten;
 - c) verzoekt waar nodig om informatie aan comités en andere lichamen die bij andere overeenkomsten tussen de partijen zijn ingesteld, en neemt door hen ingediende verslagen in overweging;
 - d) zorgt voor de uitwisseling van standpunten en de formulering van voorstellen over alle aangelegenheden van gemeenschappelijk belang, waaronder in de toekomst te nemen maatregelen en de daarvoor beschikbare middelen;
 - e) stelt prioriteiten vast en stelt waar nodig stappen of actieplannen vast met betrekking tot de doelstellingen van deze overeenkomst;
 - f) zoekt naar passende methoden om problemen te voorkomen die op de onder deze overeenkomst vallende gebieden zouden kunnen rijzen;
 - g) beslecht geschillen die zich ten aanzien van de toepassing of de interpretatie van deze overeenkomst voordoen overeenkomstig artikel 57;
 - h) onderzoekt de informatie die door een partij overeenkomstig artikel 57 wordt ingediend, en
 - i) treft besluiten, waar nodig, om uitvoering te geven aan specifieke aspecten van deze overeenkomst.
4. De Gemengde Commissie besluit bij eenparigheid van stemmen. De Gemengde Commissie stelt haar reglement van orde vast. De Gemengde Commissie kan subcommissies en werkgroepen instellen om specifieke kwesties aan te pakken.
5. De Gemengde Commissie komt gewoonlijk eenmaal per jaar bijeen, afwisselend in de Unie en Australië. Speciale vergaderingen van de Gemengde Commissie vinden plaats wanneer een van de partijen daarom verzoekt. De Gemengde Commissie wordt beurtelings door een van beide partijen voorgezeten. Zij vergadert gewoonlijk op het niveau van hoge ambtenaren, maar kan ook op ministerniveau vergaderen. De Gemengde Commissie kan ook per video of telefoonverbinding werken en informatie per e-mail uitwisselen.

Artikel 57

Regelingen voor de tenuitvoerlegging en geschillenbeslechting

1. De partijen treffen, in de geest van wederzijds respect en samenwerking die in deze overeenkomst tot uiting komt, de algemene of bijzondere maatregelen die nodig zijn om aan hun verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst te voldoen.
2. De partijen komen overeen op verzoek van een van beide partijen zo spoedig mogelijk overleg te plegen over meningsverschillen die in verband met de uitvoering van deze overeenkomst kunnen ontstaan. Mochten zich meningsverschillen voordoen in verband met de toepassing of de interpretatie van deze overeenkomst, dan verwijzen de partijen de zaak naar de Gemengde Commissie. De partijen dienen alle vereiste informatie voor een grondig onderzoek van de kwestie in bij de Gemengde Commissie, ten einde het meningsverschil tijdig en minnelijk op te lossen.
3. In bijzonder dringende gevallen legt een partij de kwestie onmiddellijk voor aan de Gemengde Commissie en dient zij alle vereiste informatie in voor een grondig onderzoek van de situatie, ten einde een tijdige en wederzijds aanvaardbare oplossing te zoeken. Indien de Gemengde Commissie op het niveau van hogere ambtenaren niet in staat blijkt de kwestie binnen een periode van uiterlijk 15 dagen na aanvang van het overleg en uiterlijk 30 dagen na de datum van indiening van de zaak bij de Gemengde Commissie op te lossen, wordt de kwestie voor spoedberaad voorgelegd aan de ministers voor een verdere periode van 15 dagen.
4. In het onwaarschijnlijke en onverwachte geval dat geen wederzijds aanvaardbare oplossing wordt gevonden binnen 15 dagen na aanvang van het overleg op ministerieel niveau en uiterlijk 45 dagen na de datum van indiening van de kwestie bij de Gemengde Commissie, kan elke partij besluiten passende maatregelen te treffen ten aanzien van deze overeenkomst, met inbegrip van de schorsing of de beëindiging van de bepalingen van deze overeenkomst. De partijen erkennen dat een bijzonder dringend geval ook een reden kan zijn voor het treffen van passende maatregelen buiten deze overeenkomst, volgens de rechten en verplichtingen van de partijen uit hoofde van andere overeenkomsten tussen de partijen of uit hoofde van algemeen internationaal recht. Het besluit tot schorsing wordt in de Unie met eenparigheid van stemmen genomen. In Australië wordt het besluit tot schorsing door de regering van Australië overeenkomstig de wet- en regelgeving genomen.
5. De partijen komen overeen dat elk besluit tot het treffen van passende maatregelen overeenkomstig lid 4 degelijk dient te worden onderbouwd. Het besluit wordt onverwijld schriftelijk medegedeeld aan de andere partij. De partijen komen overeen dat deze maatregelen proportioneel dienen te zijn en in overeenstemming met artikel 55, lid 2, en met de algemene beginselen van internationaal recht dienen te zijn.
6. Indien een maatregel krachtens lid 4 wordt getroffen, wordt die opnieuw ingetrokken zodra de redenen die daartoe aanleiding hebben gegeven, niet meer bestaan. De partij die een beroep doet op de bepalingen van lid 4, ziet nauwlettend toe op het verloop van de situatie die tot het besluit heeft geleid, zich ontwikkelt en trekt de maatregelen in, zodra dit gerechtvaardigd is.
7. De partijen komen overeen dat voor een correcte interpretatie en praktische toepassing van deze overeenkomst de term „bijzonder dringend geval” betekent: een bijzonder ernstige en zwaarwegende schending door een van de partijen van de verplichtingen als beschreven in artikel 2, lid 2, en artikel 6, lid 2, van deze overeenkomst, en die leidt tot een situatie waartegen de andere partij onverwijld moet optreden. De partijen zijn van oordeel dat een bijzonder ernstige en zwaarwegende schending van artikel 2, lid 2, of artikel 6, lid 2, van dergelijke uitzonderlijke aard moet zijn dat de internationale vrede en veiligheid erdoor in gevaar komt.
8. Wanneer de ernst en aard van een situatie in een derde land als gelijkwaardig aan een bijzonder dringend geval kan worden beschouwd, houden de partijen, wanneer een van beide partijen daarom verzoekt, spoedoverleg om van gedachten te wisselen over de situatie en zich te buigen over mogelijke reacties.

TITEL X

SLOTBEPALINGEN

Artikel 58

Definities

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt onder „de partijen” verstaan: de Unie of haar lidstaten, dan wel de Unie en haar lidstaten, overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden, enerzijds, en Australië, anderzijds.

*Artikel 59***Financiële samenwerking**

1. Indien de partijen steunprogramma's in de context van hun beleid voor ontwikkelingssamenwerking ten uitvoer leggen, werken zij samen voor het voorkomen en bestrijden van onregelmatigheden, fraude, corruptie, of enige andere illegale activiteit die die financiële belangen van de partijen schaadt.
2. Tot dit doel wisselen de bevoegde autoriteiten van de Unie en van Australië informatie uit, met inbegrip van persoonsgegevens, overeenkomstig hun respectieve geldende wetgeving, en plegen zij, op verzoek van een van de partijen, overleg.
3. Het Europees Bureau voor fraudebestrijding en de bevoegde autoriteiten van Australië kunnen verdere samenwerking overeenkomen op het gebied van fraudebestrijding, met inbegrip van operationele afspraken.

*Artikel 60***Openbaarmaking van informatie**

1. De partijen zorgen voor passende bescherming van de in het kader van deze overeenkomst uitgewisselde informatie, in overeenstemming met het openbare belang van toegang tot informatie.
2. Niets in deze overeenkomst mag zodanig worden uitgelegd dat een partij verplicht wordt informatie uit te wisselen of toegang tot uitgewisselde informatie te verlenen, waarvan de openbaarmaking:
 - a) schade zou berokkenen aan:
 - i) de openbare veiligheid;
 - ii) spionage-, defensie- en militaire aangelegenheden;
 - iii) de internationale betrekkingen;
 - iv) het financiële, monetaire of economische beleid;
 - v) de persoonlijke levenssfeer, of
 - vi) legitieme commerciële belangen of handelsbelangen, of
 - b) anderszins in strijd zou zijn met het algemeen belang.
3. Indien informatie van de aard als bedoeld in dit artikel wordt uitgewisseld, mag de ontvangende partij dergelijke informatie alleen vrijgeven of openbaar maken met instemming van de andere partij, of wanneer het noodzakelijk is om te voldoen aan haar wettelijke verplichtingen.
4. Niets in deze overeenkomst heeft tot doel af te wijken van de rechten, plichten of verbintenissen van de partijen uit hoofde van bilaterale overeenkomsten of overeenkomsten betreffende gerubriceerde informatie die door de partijen is uitgewisseld.

*Artikel 61***Inwerkingtreding, voorlopige toepassing, looptijd en beëindiging**

1. Deze overeenkomst treedt in werking dertig dagen na de datum waarop de partijen elkaar in kennis hebben gesteld dat hun daartoe vereiste juridische procedures zijn afgerond.
2. Niettegenstaande lid 1 kunnen Australië en de Unie onderling overeengekomen bepalingen van deze overeenkomst voorlopig toepassen, in afwachting van de inwerkingtreding ervan. Een dergelijke voorlopige toepassing gaat in dertig dagen na de datum waarop Australië en de Unie elkaar in kennis hebben gesteld van de afronding van hun interne procedures voor de voorlopige toepassing.

3. Deze overeenkomst is van onbeperkte duur. Elk van beide partijen kan de andere partij schriftelijk in kennis stellen van haar voornemen deze overeenkomst op te zeggen. De opzegging gaat in zes maanden na de datum van kennisgeving.

Artikel 62

Kennisgevingen

De in artikel 61 bedoelde kennisgevingen worden toegezonden aan het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie of aan het departement van Buitenlandse Zaken en Handel van Australië, of hun opvolgerorganisaties.

Artikel 63

Territoriale toepassing

Deze overeenkomst is van toepassing, enerzijds, op elk grondgebied waarop het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie van toepassing zijn, onder de in die verdragen neergelegde voorwaarden, en, anderzijds, op het grondgebied van Australië.

Artikel 64

Authentieke teksten

Deze overeenkomst is in tweevoud opgesteld in de Bulgaarse, de Deense, de Duitse, de Engelse, de Estse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Hongaarse, de Italiaanse, de Kroatische, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse, de Spaanse, de Tsjechische en de Zweedse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

Съставено в Манила на седми август две хиляди и седемнадесета година.

Hecho en Manila el siete de agosto de dos mil diecisiete.

V Manile dne sedmého srpna roku dva tisíce sedmnáct.

Udfærdiget i Manilla den syvende august to tusind og sytten.

Geschehen zu Manila am siebten August zweitausendsiebzehn.

Kahe tuhande seitsmeteistkümnenda aasta augustikuu seitsmendal päeval Manilas.

Έγινε στη Μανίλα, στις επτά Αυγούστου δύο χιλιάδες δεκαεπτά.

Done at Manila on the seventh day of August in the year two thousand and seventeen.

Fait à Manille, le sept août deux mille dix-sept.

Sastavljeno u Manili sedmog dana kolovoza dvije tisuće sedamnaeste godine.

Fatto a Manila, addì sette agosto duemiladiciasette.

Manilā, divi tūkstoši septiņpadsmītā gada septītajā augustā.

Priimta du tūkstančiai septynioliktų metų rugpjūčio septintą dieną Maniloje.

Kelt Manilában, a kétezer-tizenhetedik év augusztus havának hetedik napján.

Magħmul f'Manila fis-seba' jum ta' Awwissu fis-sena elfejn u sbatax.

Gedaan te Manilla, zeven augustus tweeduizend zeventien.

Sporządzono w Manili dnia siódmego sierpnia roku dwa tysiące siedemnastego.

Feito em Manila, em sete de agosto de dois mil e dezassete.

Întocmit la Manila la șapte august două mii șaptesprezece.

V Manile sedemnásteho augusta dvetisíc sedemnásť.

V Manili, dne sedmega avgusta leta dva tisoč sedemnajst.

Tehty Manilassa seitsemäntenä päivänä elokuuta vuonna kaksituhattaseitsemäntoista.

Som skedde i Manila den sjunde augusti år tjugohundrasjutton.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

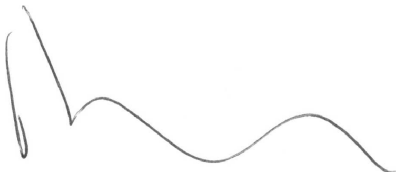
Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

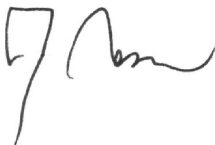
Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour la Grand-Duché de Luxembourg

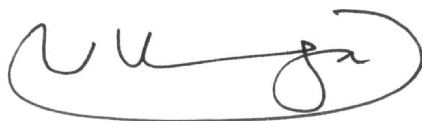
Magyarország részéről

Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

Peter Wank
a.r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Jacek Stangiel

Pela República Portuguesa

Nuno Brito

Pentru România

L. Odobercu

Za Republiko Slovenijo

Janez Puhar

Za Slovenskú republiku

Fr. Laca

Suomen tasavallan puolesta

För Republiken Finland

P. S. U.

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз

Por la Unión Europea

Za Evropskou unii

For Den Europæiske Union

Für die Europäische Union

Euroopa Liidu nimel

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση

For the European Union

Pour l'Union européenne

Za Europsku uniju

Per l'Unione europea

Eiropas Savienības vārdā –

Europos Sąjungos vardu

Az Európai Unió részéről

Għall-Unjoni Ewropea

Voor de Europese Unie

W imieniu Unii Europejskiej

Pela União Europeia

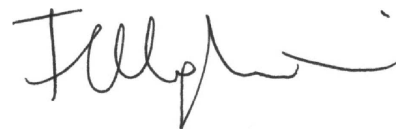
Pentru Uniunea Europeană

Za Európsku úniu

Za Evropsko unijo

Euroopan unionin puolesta

För Europeiska unionen

For Australia

